MISCELLANEA

I. **Scrisorĭ ale lui Ienachi Kogălniceanu cronicarul şi ale altora.**

I.

Vornice dinŭ satulŭ Ponceştiĭ i voĭ, lăcuitorĭ sătenĭ de acolò, dintr' acestŭ satŭ dinŭ Ţin[u]tu Eşuluĭ, sănătate vă poftescŭ. Maĭ multŭ n'avuiŭ cătră voĭ, fără de cătŭ aice m'amŭ înştiinţatŭ că aţĭ fi cumpăratŭ venitulŭ moşii dumisale Stol[niculuĭ] Tomiĭ Iamandì, a Punceştilorŭ, care moşie este de iasta parte de Prutŭ, şi şideţĭ pe dănsa. Are moşie în ceia parte de Prutŭ, numaĭ cu unŭ medianŭ de boĭ treci la malulŭ Prutuluĭ, iarŭ nu maĭ multŭ, iarŭ de acolo încolò, de ceia parte, este moşie mè, Vale-luĭ-Rangu, cu altele, după cum ştiţĭ ceĭ bătrănĭ aĭ voştri. De care iată vă scriŭ, în hotarulŭ mieŭ, în ceia parte să nu vă întindeţĭ. Iarŭ, de are stăpănu care v'aŭ văndutŭ, în aceia parte maĭ multŭ de cătŭ v'arătŭ, să-şĭ ià dumneluĭ scrisorile şi să vii, la Eşĭ, şi-şĭ va căuta cu mine cu Divanul, ş'atunce,— după hotărăre Divanuluĭ, căcĭ eŭ săntŭ de a purure la Divanŭ faţă. Iarŭ voĭ să nu vă întindeţĭ; că pentru una ca ačasta vă daŭ de ştire ca să ştiţĭ, căcĭ, pe urmă, cătŭ de puţină pagubă mi s'a pricinui, din capitile şi casăle voastre să vorŭ plini. Şi să nu ziciţĭ că nu v'amŭ datŭ de ştire pentru toate. Că maĭ multŭ decătŭ v'arătŭ, Iamandieştiĭ [n'aŭ] în ceia parte. De care datoria îmĭ facŭ; în alta parte cumpăraţĭ: niminĭ nu vă opreşti, că-i a dumisale; iarŭ în ceia parte, curgi după cumŭ vă arătu. Faciţi-ĭ ştire, şi, dacă va avè moşie, va veni şi-şĭ va căta-o cu ğudecata. Căcĭ eŭ amŭ datŭ poruncă la o[mul] mieŭ, şi pe Toader Iamandì să nu-lŭ îngăduiască a stăpăni în Coloneştĭ, căcĭ săntŭ baştină

ale meli, şi Coloneştiĭ ci i-aŭ datŭ frati-mieŭ zestre, aŭ eşătŭ să-şĭ caute cu soacră-sa, pănă este vie. Iarŭ la aceştie treabă n'aŭ. Şi, după cumŭ vă arătŭ, căutaţĭ ca să nu cumpăraţĭ cu baniĭ voştri gălčavă, că pe urmă v'a cădĕ cu greŭ. Şi eŭ datorie îmĭ facŭ de vă arătŭ pre amăruntl[ulŭ]. Ačasta, şi fiţĭ sănătoşĭ. 1791, Iulie 12.

Enachi Cog[ă]l[niceanu], Stol[nicŭ].

[V°:] Către Vor[niculŭ] i săteniĭ di satulŭ Ponceştiĭ, di pe Prutŭ, de la Ţăn[u]tulŭ Iaşulŭ, să să dè lăngă Zberoai.

II.

Vornice Ioniţă Lupaşcu, sănătate. Iată că aicĭ m'amŭ înştiinţatŭ că aĭ fi vichilu a Sto[lni]c[uluĭ] Tomeĭ Iamandì acolo, la Ponceştĭ; de care aĭ fi învităndu pe oameniĭ dinŭ satu Ponceştĭ ca să triacă Prut[ulŭ] în cee parti, ca să-mĭ stropşască moşie mè Vale luĭ Rangu, ce amŭ acolo cu alţĭ răzăşĭ di acolo. Di care mi-aŭ fostu di merari, că eştĭ omu sluj[i]tu, şi de ce nu veĭ să socoteştĭ ce va să zăcă urma, aciastă îndemnare ţăranilor ca să triacă în tărie, să è dejmă luĭ Iamandì? Care nu poţĭ să socoteştĭ că poate să să bată cu răzăşiĭ? Şi nu-ĭ o nimică dacă s'a face şi moarte! Că Vornic[ulŭ] a da samă, saŭ Iamandì îĭ va apăra, ca unŭ mare puternicŭ ce esti în Moldova, — socotindu că' atunce s'a tragi, şi a da pe Vornicŭ de grumaz, apărăndu-să că nu ştie nimică. Iar, di săntu scrisorile luĭ Iamandì în măna ta, ca la unŭ vechilu ce eştĭ, şi scriie într'ănsăle că moşie Ponceştiĭ trece Prut[ulŭ] înŭ Vale-luĭ-Rangu, chiamă pe răzăşĭ, şi le arată ce scrie, macarŭ şi mie, şi atuncĭ trece sănătosŭ, iară nu cu sopile *(sic)*, că nu ţ'orŭ da! Şi ţ'arătŭ că nu te porţĭ bine. Şi, pentru ca să lipsască aceste, iată că amŭ trimesŭ carte domniască că să è răzăşiĭ di pe Vale-luĭ-Rangu di a zăce din toate, după cumŭ arată carte g[os]p[o]d. Iarŭ, căndu nu v'eţĭ mulţumi, să va opri toată dejma, şi veĭ da ştire Stolnic[uluĭ], şi a veni, şi vomŭ sta, şi ne vomŭ judeca, fiindu Domnie, şi a cuĭ scrisorĭ vorŭ fi maĭ buni, acela va lua

și păne. Că așè să cadi, fiindu că-ĭ stăpăniri aicĭ; și nu cu bătae și cu bățulŭ, că nu ședi bine. Că te numerĭ omu sluj[i]tu, și cu sămțări, și să cade, pricinĭ ca aceste, cătŭ viĭ putè, să le potolĭ, iarŭ nu să le ațățĭ. Și, ca unŭ vechilŭ, poțĭ să daĭ di știre și Stol[niculuĭ] Iamandì. Și eŭ iată că datorie îmĭ facu; și apoĭ te socotește să nu-țĭ cadă maĭ cu greŭ. Aciasta. [1790], Avgust 11.

Bunŭ voitoriŭ:

Enache Kog[ă]l[niceanu], Stol[nicŭ].

Cătră Ioniță Lupașcu Vornicelu de la satu Ponceștiĭ, de iastă parte, să să dè la Prut.

Pecete mică, roșie, cu scut și arme; ruptă.

III.

. Vornice și voĭ, sătenĭ, sănătate. Aducăndu-mĭ Andreĭ Ruzmecĭ, săteanu de acolò, o scrisoare a voastră, ce-mĭ scriețĭ ca să vă văndŭ venitulŭ aceĭ moșìĭ, decĭ, fiindŭcă înŭ estu anu nu esti văndută nimăruĭ, nicĭ voî nu o văndŭ. Ci să căutațĭ voĭ să o stăpănițĭ, totŭ hotarulŭ aceștiĭ moșìĭ, după cumŭ aŭ înblatŭ din vacŭ amăndoî părțile: peste Prutŭ păn în părău Ranguluĭ, după cum știțĭ voĭ moșii pă unde merge cu hotaru. Ce nimi pe alțĭ răzășĭ, de să vor scula, să nu-ĭ îngăduițĭ. Iarŭ cine va avè ceva, să cauti la Divanu. Și voĭ, ce-țĭ fi cu lăcuința pe aciastă moșii, vețĭ da običnuitu adetu la acestu anu, atătŭ leĭ de casă, și dejma păneĭ și a fănuluĭ, și a stupiloru,— vețĭ da după obiceĭ. Și poroncă și tu, Vornice, să aibĭ, a-mĭ purtari de griji moșiia, a nu să păgubi ceva dinŭ veniturile sali. Și voĭ, de vețĭ fi supărațĭ de cătră cineva, să venițĭ la mini, și eŭ, la celi ce voĭ putè, mă voĭ săli în spre odihna voastră. Pentru oameniĭ ce-mĭ scriĭ că aŭ fugitu dinŭ satŭ la alte sati dinŭ păn preğuru, să mergĭ, Vornice, la dum[nea]lor boeriĭ ispravnicĭ, și veĭ aràta fugițiĭ, pe unde săntŭ, și d[u]m[nealo]r, după poronca domniască, îĭ vorŭ aduce la locŭ. Aciasta. 1793, Iuni 8.

Enachi Cog[ă]l[niceanu], Stol[ni]c.

IV.

Cu plecăčuni sărutŭ cinst[ită] măna dum[itale], arhonŭ Log[o]f[ă]t.

Cu voe luĭ Dumnezăŭ şi blagoslovenie dum[itale] amŭ venitŭ şi eŭ astăzĭ acasă, arhonŭ Log[o]f[e]te. În vreme căndŭ amŭ fostu la Eşĭ, cătŭ ti-aĭ pusŭ pentru mine, eŭ ştiŭ. Milostivulŭ Dumnezăŭ să lungească viiaţa dum[itale] cu fericire! Darŭ amŭ luatŭ făgăduinţă dela dum[neata] că te veĭ sili şi pentru isprăvnicie Suceveĭ, că amŭ avutŭ şi făgăduinţă, după cumŭ şi însuşĭ dum[neata] ştiĭ. Acumŭ văzuiŭ într'altŭ chipŭ, şi, căt pentru vărulŭ Mateiŭ, cu numele luĭ Dumnezăŭ de nu-mĭ pare bini, şi dorèmŭ să fiŭ tovarăşŭ cu dum[nealu]ĭ. Dar ce să facŭ? Ačasta este din neînnorocire, iarŭ, cătŭ pentru voinţa dum[itale], după bunătate care o porţĭ şi dragoste č-amŭ cunoscutŭ dela dum[neata], săntŭ încredinţatŭ că veĭ fi fostŭ bucurosŭ ca să fiŭ. Cu toate acestea mă rogŭ, arhonŭ Log[o]f[e]te, din partea dum[itale], ca să scriĭ dum[neata] unŭ răvaşŭ cătră vărulŭ Mateiŭ, ca să mă ağute la puţinteĭ oamenĭ ce amŭ aicea. Şi mă rogŭ să scriĭ şi Banuluĭ Vărnavŭ, că destulŭ amŭ pătimitŭ de isprav[ni]ciĭ č-aŭ fostŭ maĭ înnainte, că, căte rănduelĭ aŭ fostŭ, nicĭuna nu m'aŭ trecut: aŭ adaosŭ la čvertu şi cu 4 leĭ; aŭ maĭ venitŭ nişte Ţiganĭ aicea, de aŭ furatŭ şi aŭ jăcuitŭ oameniĭ, că furas[ă] şi caĭ, şi, dacă aŭ săritŭ după dănşiĭ, şi i-aŭ prinsu, isprav[ni]č[iĭ] aŭ găsitŭ eftirale *(sic)*, şi aŭ venitŭ aicea şi li-aŭ maĭ luatŭ 36 leĭ. În credinţa luĭ Dumnezăŭ îţĭ zicu, arhonde, că, puţinĭ oamenĭ ce amŭ, aŭ rămas să să spargă. Căcĭ nu-ĭ satŭ vechiŭ, iĭ numaĭ de vr'o patru anĭ; amŭ [s]trănsu nişte bejenarĭ calicĭ, şi, puţinŭ să li să dè pricină, s'orŭ sparge. Şi Dolhasca este ştiută şi de dum[neata], că maĭ înnainte, pănă a nu veni eŭ într'ănsa, nu trecè anŭ să nu se facă ucidérĭ; de căndŭ amŭ venitŭ aicea, s'aŭ tăet aceae. Acumŭ, dacă s'orŭ duce aceĭ doĭ-treĭ oamenĭ ce amŭ, întăĭ eŭ voĭ fi jărtvă tălharilorŭ. Pentru ačasta mă rogŭ, arhonŭ Log[o]f[e]te, după

bunătate care o porţĭ, chiverniseşte-mă să nu vinŭ la o stare ca aceaia. Eŭ la vărulŭ Mateiŭ amŭ toată nădejde, şi maĭ vărtosŭ de-ĭ scriĭ şi dum[neata], că dinŭ copilărie dumisale bini amŭ trăitŭ. Osăbitŭ, arhonda, nu ştiŭ de mi-or da ceva dinŭ venitulŭ boerii, iarŭ, prinŭ bunătatea dum[nealu]ĭ de a fi ceva, mă rog, arhonŭ Log[o]f[e]te, să nu mă uiţĭ, măcarŭ că amŭ toată nedejde, ştiindŭ cătŭ eştĭ de bunişorŭ. Osăbitŭ ieată şi unŭ zapisŭ a luĭ Costandin Cernovodianulŭ, ce l-aŭ datŭ la desătină pentru rupta Păşcanilorŭ; care l-amŭ datŭ rămăşiţă 20 leĭ. Osăbitŭ, căndŭ eramŭ astă vară la Eşĭ, mi-aĭ fostŭ poruncitŭ d[u]m[neata] pentru nişte dohotŭ curatŭ: iată acumŭ trimisăiŭ dum[itale] cincĭ vedre de dohotŭ foarte curatŭ. Şi săntŭ a dum[itale] plecată slugă,

Iord[achi] Cananò Pah[arnicŭ.

Dumisale cucoaneĭ Catrineĭ Log[o]f[e]t[eseĭ], prè-iubitŭ soţuluĭ dumitale, mă închinŭ cu multă plecăcĭune, şi mă rogŭ, celebì, să-ĭ zicĭ să-ţĭ fie havalè dum[itale] cu aducere aminte, ca să nu mă uiţĭ.

Cinst[ituluĭ] şi al mieŭ maĭ mare, dum[nealu]ĭ Ghiorghii Sturdza Vel Log[o]f[ă]t, cu multă plecăčune.

Pecete neagră cu: „Iorŭdachi Cananò: 1779“.

V.

Cinstiti dum[ital]i Iordachi Vărnav, vt[ori] Post[elnicŭ], fericită sănătate îţĭ poftescŭ dela Dumnezăŭ ca să-ţĭ dăruiască. Răvaş[ul] ce aĭ triimis cu Vornicu dinŭ Livenĭ, amŭ luatŭ. Pentru cercetare ce avè să è Vornicu în loculŭ cărăuşuluĭ, fiindŭ-că nu s'aŭ adusŭ, după pofta dum[itale] s'aŭ trecutŭ cu videre, şi i s'aŭ plătitŭ şi banĭ pe acelŭ carŭ, la 9 cetferti, 14 leĭ, 69 banĭ. Bezŭ 5 leĭ ce aŭ luatŭ cărăuşuluĭ di la Divanŭ. Pentru supărările oştenilor, ce-mĭ scriĭ că tragŭ bieţăĭ lăcuitorĭ, la ačasta piste totŭ loculŭ tragŭ supărărĭ, iarŭ pentru că le-aarŭ fi cerăndŭ frănghiĭ saŭ orzŭ, nice de cumŭ să nu li să dè, fiindŭ-că i-amŭ triimisŭ şi la maiorulŭ, ca să arăti supărările lorŭ. Pentru

doĭ caĭ ci aĭ triimisŭ, cari caĭ săntŭ la dum[nealu]ĭ de astă toamnă prinşĭ. i-aŭ adusŭ Vornic[ulŭ] aice.

91, Ghen[a]r 26.

A dum[ital]i frate.

. . . . .

Răvaşŭ că s'aŭ priimitŭ cai la Botoşanĭ de dum[nea]luĭ Spat[ariulŭ].

Lichini, Ivanŭ, Ostafi . . . .

II. **Catastiful şi diatele Mareluĭ-Vistier Nicolae Başotă.**

La 1701, se întăriaŭ moşiile Şoldăneştĭ — viitorul tîrg şi oraş al Folticenilor —, Broşteni şi Pădurenĭ luĭ Nicolae Başotă Vel Vistier (*Doc. Callimachi*, I, p. 559, nº 293). Avea moşiĭ multe şi aiurea, şi dădea banĭ cu împrumut (*Doc. Cantacuzinilor*, p. 123, nº LVIII). Această avere-ĭ venia de la înnaintaşiĭ săĭ, căcĭ, de şi familia Başotă nu era din cele marĭ (numele e însă foarte vechiŭ; cf. Balotă, Hociotă, Còcotă, Dobrotă, etc.), Gheorghe Başotă jucase un rol politic în veacul al XVII-lea (v. vol. IV, tabla), începînd de la Cămărăşia domnească aducătoare de cîştigurĭ bune (vol. XI, p. 91, nº 193; p. 276, nº 22), iar Hatmanul Zosin un rol militar ridicul către sfîrşitul veaculuĭ (*ibid.*, p. 157. Fiul luĭ, Petraşcu, Neculce, p. 269).

Başotă fu, după Paladi (Neculce, p. 289), Vistiernicul luĭ Mihaĭ Racoviţă, în a doua Domnie, vestită pentru lăcuste, foamete, desetină ţărănească, şi pe Mitropolit, episcopĭ, mănăstirĭ şi toţĭ boieriĭ, pe lîngă breslele scutite, apoĭ pentru pogonăritul crescut — un galbăn de pogon, de „oftaŭ şi se văitaŭ“ ceĭ cu viile, — pentru „vedritul“ adaus la cules, după ce „uitase pogonăritul“, pentru fumărit, 2 ughĭ de horn, care a făcut „de şi-aŭ stricat căscioarele, de le aŭ răsipit din temelie“, saŭ măcar hornurile (N. Costin, pp. 56-7).

Cînd urmă în Domnie Nicolae Mavrocordat, mulţĭ fură loviţĭ de urgia luĭ, ca Rugină şi Ştefan Luca Vistiernicul, „pentru baniĭ nepăştilor“; ceĭ ce înnaintaseră banĭ Vistierieĭ rămaseră păgubiţĭ (N. Costin, pp. 74-5; Neculce, p. 295). Zlotaşiĭ aveaŭ poruncă să dea, înnapoĭ „mojicilor“ baniĭ de pe năpăştĭ şi „pecetluinţele“ de un leŭ (Neculce, *l. c.*). Ilie Cantacuzino, noul Vistiernic-Mare, se arătă neînduplecat.

Başotă căzu la închisoare, şi rămase un an acolo (cf. N. Costin p. 80), şi averea i se mistui în descurcarea Vistierieĭ luĭ Mihaĭ-Vodă.

Başotă avea, din căsătoria cu jupăneasa Axinia, un fiŭ, Toader

care ajunsese abia Spătar-Mare până pe la 1720. O fată a luĭ luase pe Spătarul Stroicĭ, alta, Catrina, pe Gheorghiță al Maniĭ, boierinaș, o a treia, Alexandra, pe un „fecior de boier mare“, Dumitrachi, care o lăsă muritoare de foame și fără adăpost; alta, Maria, merse după fratele vestituluĭ viteaz moldovean din oastea luĭ Sobieski, Costașco Turculeț, după Medelnicerul Andrieș; iar cea din urmă, Tofana, se mărită cu Ilie de Vistierie.

Față de aceștĭ urmașĭ aĭ săĭ Bașotă îșĭ arăta starea averiĭ la 10 Iulie 1721, precum urmează[1]:

Socotiala č-amŭ făcutŭ eŭ, Neculaĭ Bașotă bivŭ Vist[ieriŭ], dinŭ moșii č-amŭ datŭ fiilorŭ și ginerilorŭ mieĭ, dinŭ căte mi-aŭ rămasŭ, fără căte amŭ văndutŭ, di-amŭ datŭ datornicilorŭ, cari m'amŭ îndatoritŭ în dzilele Mării Sali luĭ Mihaĭ-Vodă, pentru poruncili Mării Sali, căndŭ amŭ fostu Visternicŭ, și nu mi-aŭ maĭ orănduitŭ; fără alte datoriĭ ce staŭ neplătite; iarŭ, căte mi-aŭ maĭ rămasŭ, l'amŭ datŭ, precum scrii maĭ ğosŭ; lt. 7229 [1721], Iul[ie] 10.

† Fiiuluĭ mieŭ, luĭ Toderŭ Bașotă bivŭ Velŭ Șătrarĭ, amŭ socotitŭ și i-amŭ datŭ satulŭ Șoldăneștiĭ, cu vecinĭ, și altă săliști ce să hotăriaști cu Șoldănești, anume Broșteniĭ, iarŭ dintr'alte zestre saŭ bucate nemică nu i-amŭ datŭ, socotindŭ că maĭ pe urmă i-oĭ da. Încă elŭ, vădzîndu-mă c'amŭ cădzutŭ la mari greŭ, aŭ datŭ pentru mini la datornici cari-s însămnațĭ anume: 250 leĭ la Maĭmutŭ Dervișolu otŭ Romanŭ, ș'aŭ maĭ datŭ luĭ Husainŭ-Sărdarĭ 40 leĭ, și 34 stupĭ luĭ Toderașco snă Ursăchioae Stolnicesiĭ, iarŭ pentru mini. Ș'aŭ maĭ datŭ 20 leĭ la moarte maică-sa. Aceste căte l'aŭ datŭ pentru mini, li-aŭ datŭ din dzestre

[1] Încă la 18 Maiŭ 1720, Bașotă se îngrijia de moșiile luĭ, și i se făcea, la această dată, hotarnica satuluĭ dorohoian Brătenĭ:

18 Maiŭ 7228. Hotărnicie pentru „Neculaĭ Bașotă, ce aŭ fostu Visternicŭ-Mare“, la Brătenĭ (Dorohoiŭ). Se întreabă „Andreĭ Balșŭ vtori Spăt., Ursulŭ părcălabulŭ, Pascalŭ Hoștenŭ părcălabŭ, Ionŭ Călimanŭ, Ștefanŭ Iorga otŭ Dorneștĭ“. Se hotărește „denŭ semne înŭ semne“: „O muchișoră de delŭ . . . Peste o ședzetură păntr'un dănbu . . . Pentr'o răpșoră . . . Vale ce să chemă Hodoroe . . . Hotariulŭ Bordelorŭ.“

Și la 29 Octombre 7231 (1722).

ce-aŭ avutŭ de pe ğupăniasă; măcarŭ că i-amŭ datŭ această moşie ce maĭ sus scrii, ce, cătŭ aŭ datŭ elŭ pentru mini la acea datorii, tottuşŭ o arŭ hi cumpăratŭ cu aceştĭ banĭ, fără alte cheltuelĭ č-aŭ făcutŭ cu mini la neağunsulŭ mieŭ,— măcarŭ că elŭ aŭ fostŭ scosŭ dinŭ casă maĭ înnainte di ce amŭ încăputŭ eŭ la datoriĭ.

Iarŭ ginereluĭ mieŭ Stroicĭ Spătarulŭ, fiindŭ de multă vreme căsătoritŭ, pănă amŭ maĭ avutŭ prilejŭ di-amŭ maĭ putut griji căte orici, amŭ socotitŭ şi dumisali Căbicenii la Hărlăŭ, fără vecinĭ. Căcĭ că doĭ-triĭ vecinĭ č-amŭ avutŭ la Şoldăneştĭ, amŭ ruptu cătŭ s'a alege dintr'aciĭ vecinĭ, care amŭ fostu datŭ fiiuluĭ mieŭ Toderŭ, ş'amŭ făcutŭ parte ş'acestorŭ doaă fiice maĭ micĭ, anume Catrineĭ şi Tofaniĭ,— cari mărturisescu anume maĭ ğosŭ, niavăndŭ cu altă, cu ce le ağutori, rămăindŭ la ča cumplită datorii. Dicĭ aşa să ţie.

Iarŭ gineri-meŭ Gheorghiţă Maniĭ şi fiică-mè Catriniĭ amŭ socotitŭ şi i-amŭ datŭ a patra parte de Bereştĭ, la Ţinutulŭ Niamţuluĭ, şi dinŭ Popşăştĭ ce să va alege, şi i-amŭ datŭ şi patru vecinĭ dinŭ Şoldăneştĭ, anume Tudosii, căsaşŭ, şi Ionŭ a vătămanuluĭ, tijŭ, Ştefanŭ Olariulŭ, tijŭ, Andoniasa cu treĭ copiĭ şi Vasilii snă Simionŭ, bucătarĭ holt[eiŭ], şi aşa să ţii.

Iarŭ pentru gineri-mieŭ Ilie de Visterii, cari aŭ luatŭ pe fiică-mè, pe Tofana, maĭ pe urmă, la neputinţa mè, şi neavăndŭ cu altă cu ce o griji, amŭ socotitŭ şi i-amŭ datŭ ğumătate de satŭ de Dolnicenĭ, cari aŭ fostu şi cu vecinĭ, de a putè afla pe cineva; şi, dinŭ vecini de Şoldăneştĭ, amŭ făcutŭ parte de treĭ oamenĭ căsaşĭ, anume Toderŭ snă Bălanŭ, Ştefanŭ snă Istratii şi pe Andrieşŭ snă Magăĭ, ş'aşè să ţie. Şi a patra parte s'aŭ maĭ dezbătutŭ, — care s'aŭ făcutŭ 3 părţĭ de satŭ.

Pentru ginere-meŭ Dumitrachie, cari aŭ ţinutŭ pe fiică-mè Alecsandra, care, căsătorind-o maĭ innainte, ş'avăndŭ prilejĭ, i-amŭ îndzăstratŭ bini cu de toate, din destulŭ, cu bucate şi cu odoră, fiindŭ fičorŭ de boerĭ mare, amŭ nedăjduitŭ c'oĭ avè pomană pe urmă, iarŭ dumnealuĭ, nu ş.imŭ în ce

chipŭ, că nice ş[i]-o ţinè cumŭ să cade, ca pre o femee, ce era izgonită şi şădè maĭ multŭ la casa mè decătŭ la casa luĭ, şi 'ndată aŭ începutŭ a-ĭ prăpădi č-aŭ avutŭ dela mini, şi bucate, şi odoară. Că numaĭ unŭ lanţuhŭ ce l-amŭ fostu cumpăratŭ eŭ înŭ patru sute şi doaădzăcĭ de leĭ, şi l-aŭ văndutŭ dumnealuĭ Tomiĭ neguţitoriuluĭ înŭ triĭ sute leĭ. Iarŭ dintr'altele nu ştimŭ cuĭ li-aŭ maĭ văndutŭ, că li-aŭ prăpăditŭ toate, şi fiică-mè totŭ aŭ fostu izgonită, pănă i s'aŭ tămplatŭ şi morte eĭ la casa mè. Iarŭ pentru doă cupe de argintu, careli aŭ fostu dela mini, li-aŭ pusŭ dumnealuĭ singurŭ zălogŭ dreptu patrudzăcĭ de leĭ, di-aŭ plătitŭ patru sărindare. Iarŭ alte pamenţĭ, pănă la anulŭ, toate li-amŭ grijitŭ eŭ, precumŭ ştiŭ megieş[iĭ] şi preuţi cari s'aŭ tămplatŭ atunce, pecumŭ amŭ grijit-o. Şi, tămplăndu-să cincĭ şăragurĭ de mărgăritari, iarŭ ce-aŭ fostu dela mini, de l-amŭ fostŭ pusŭ eŭ zălog la unŭ Turcu, — carĭ s'aŭ preţăluitŭ dreptu o sută şi treĭdzăcĭ leĭ, cari mi-au făcutŭ fiică-mè diiată la moarte eĭ, — să rămăe acelŭ mărgăritarĭ pentru grijăli ce s'aŭ grijitŭ până la anulŭ. Iarŭ unŭ raftu ce l-amŭ fostu scosŭ eŭ de demultu, ş'acmu maĭ pe urmă i l-amŭ datŭ, ş'acela şi unŭ inelŭ č-aŭ fostu datŭ fiică-mè Alicsandra fiiciĭ meli Catriniĭ, l-amŭ luatŭ dela Catrina şi l-amŭ datŭ iarăşĭ, ca să li dè nepotă-mè Saftiĭ, fiiciĭ dumisali. Şi, deosăbĭ de ačasta, mi-aŭ fostu mii datorĭ Dumitrachii cu şes[ă]dzăcĭ şi triĭ de leĭ, cu zapisŭ, şi cu triĭdzăcĭ şi optŭ de galbenĭ dinŭ dăjdile dumisali, ce l-amŭ plătitŭ căndŭ amŭ fostu Visternicŭ, fără cătŭ i-amŭ rădicatŭ de la Măriia Sa Vodă cu pecitluiturĭ, şi patrudzăcĭ şi patru de galbenĭ č-aŭ luatŭ dumnealuĭ asupra dumisali, oamenĭ dinŭ Dinsăleştĭ *(sic)*, din orănduele şi dinŭ păpuşoeritŭ, dzicăndŭ că mi-a da pe urmă, şi nu mi i-aŭ maĭ datŭ; şi cincĭdzăcĭ şi treĭ de galbenĭ desetina dumisali de pe stupĭ şi de pe mascurĭ, căndŭ aŭ eşitŭ desetinili întăĭ, carĭ mi-aŭ fostu tocmala cu desetniciĭ, cătŭ arŭ cuprinde desetina dumisale, să fie în dobănda mè. Cari aceste toate mi s'aŭ rugatŭ dumnealuĭ la tărgu, la Romanŭ, să i li ertu dumisali toate, şi să nu maĭ ames-

tece dumnealuĭ nicĭ la moșiĭ, nicĭ la nemicŭ. Și eŭ încă i-amŭ făcutŭ de la măna mè răvașŭ, să nu maĭ aibă nicĭ-o nevoe de aceste de toate, și i-amŭ datŭ și zapisulŭ cu ce mi-aŭ fostu datorĭ, și diiata de la fiică-mè; ș'așè rădicŭ cu sufletulŭ mieŭ, că ni-aŭ fostu tocmala, iarŭ, pentru năcazul č-aŭ făcutŭ fiică-mè, în doaădzăcĭ și unulŭ de aĭ, ce, di-aŭ fostu pricina de spre fiică-mè, Dumn[e]dzăŭ să-lŭ erte, iarŭ, di-aŭ fostu pricina di spre dumn[ea]luĭ, să dè samă la înfricoșetulŭ ğudețŭ, pentru (că) năcazulŭ č-aŭ avutŭ fiică-mè într'atățe anĭ, și pentru crămăluiala *(sic)*, č-amŭ avutŭ noĭ, părințiĭ eĭ.

Iarŭ pentru fiică-mè Marie, č-aŭ fostu după Andriĭ Turculețĭ, cari după moarte luĭ trăindŭ fiică-mè acolo, și tămplăndu-să de s'aŭ pogorătŭ maĭ încoci, maĭ în ğosŭ, și năs[ă]lindu-i-să să să călugăriască, și mii tămplăndu-să în dzilele Mării Sale luĭ Neculaĭ-Vodă, în Domnie d'intăĭ, di amŭ fostu totŭ închisŭ într'acelŭ anŭ, de datoriĭ, numaĭ č-amŭ audzitŭ că s'aŭ călugăritŭ la mănăstiri la Topolițĭ, și, dinŭ vite ce i-aŭ fost rămasŭ după moarte soțu-săŭ, aŭ datŭ moarte vitelor ča mare, căndŭ Moscaliĭ, căndŭ aŭ peritŭ în toată țara. Cari puțăni vite i-aŭ rămasŭ, cumŭ și pe la alțiĭ, și, oile iarășŭ fiindŭ acolo, pe lăngă dănsa, la Topolițĭ, cari eŭ nicĭ cu ochiĭ nu li-am vădzutŭ. Cari eŭ la aceli vremĭ amŭ fostu închisŭ, de nu-mĭ eramŭ bucurosŭ sufletuluĭ, fără cătŭ încă li-aŭ prăpăditŭ toate; cari eŭ nu le puteamŭ să cercu de aceli, că stamŭ de capulŭ mieŭ.

Și, deosăbĭ de aceia ce eramŭ închisŭ, înbla zapcii de la Domnie, cu datornicii înpreună, pe unde ce găsă e[ĭ], îm[ĭ] lua totŭ, cătŭ eŭ nicĭ de casa mè nu putè[m] sta să-mĭ cautŭ. Iarŭ, dinŭ epe și caĭ, č-aŭ fostu frănte, li-aŭ luatŭ Turculețĭ Medelniceriulŭ, dzicăndŭ că-ĭ datorĭ, și, dintr'alte č-aŭ rămasŭ acasă-ĭ, č-aŭ fostu maĭ buni, aŭ datŭ samă c'aŭ luatŭ totŭ dumnealorŭ: rafturĭ, sabiĭ, săhăidaci, č-au fostu,— așè aŭ datŭ samă c'aŭ luatŭ totŭ dumnealuĭ. Iarŭ, dinŭ epe č-aŭ fostu maĭ rămasu bracŭ *(sic)*, unsprădzeci vite marĭ și unŭ străjnicŭ și doaă străjnici, care arată

într'unŭ izvodŭ scrisŭ de atunce, cu slovă, de acolo, de câte vite au fostu rămasŭ,— iarŭ, până a sosi aice, aŭ rămasŭ 6 epe marĭ și un armăsaru cu zgaibă la pičorŭ, cari de ača zgaibă aŭ muritŭ, şi doĭ tretinaşĭ, cari pe unul l-aŭ vândutŭ luĭ Vasilii Hăbăşăsculŭ[1]. Iarŭ câte vite aŭ maĭ rămasŭ, fiindŭ în epile luĭ Gheorghiţă Mani, dându prada Tătarălorŭ, la vreme cătanelor, aŭ luatŭ Tătariĭ şi epile lui Gheorghiţi, şi aceli ş'altora, a tuturora, cândŭ aŭ fostŭ într'acelŭ Ţinutŭ a Niamţuluĭ. Iarŭ, dintr'altă č-aŭ avutŭ è dinŭ casă, nu ştiŭ č'aŭ făcutŭ, că nicĭ cu ochiĭ n'amŭ vădzutŭ,— că è de la Topoliţi s'aŭ mutatŭ la mănăstiri la Orbicŭ, şi acolo aŭ şădzutŭ până la o vreme, şi de acolo s'aŭ rădicatŭ de s'au dusŭ în susŭ, fără ştire mè. Că eŭ eramŭ pe aceia vreme trimisŭ de Mărie Sa Neculaĭ-Vodă la Câmpulŭ Lungu; care amŭ fostu bolnavŭ acolo unŭ anŭ, precumŭ mă ştiŭ toţĭ. Fără o blană de patcè de jderŭ, ce o purta è suptu unŭ habaciŭ de postavŭ: dându è tâmbarulŭ unuĭ preutŭ, pe unŭ sărăndarĭ, amŭ luatŭ eŭ blana dă la acelŭ preutŭ, veche cumŭ era, cari este ş'acmu faţă. Iarŭ alte č-aŭ avutŭ, haine, li-aŭ luatŭ cu sini cândŭ s'aŭ dusŭ în susŭ, nu ştimŭ ce li-aŭ făcutŭ. Iarŭ eŭ, avându o ciriadă de boĭ acolo, în susŭ, şi neputând-o vinde eŭ, şi rămăindŭ în sama dumisali luĭ Andriĭ Turculeţĭ, i-aŭ vândutŭ dumneluĭ, şi mi-aŭ rămasŭ la dumn[e]luĭ o sută şi cincĭdzăčĭ de talerĭ, cu şepte boĭ č-aŭ vândutŭ maĭ pe urmă, bracŭ. Şi dintr'aceştĭ banĭ aŭ fostŭ să dè dumneluĭ frateluĭ dumisali, luĭ Costaşco Turculŭ, cindzăčĭ de leĭ, care îĭ luasă dumn[e]luĭ Andreĭ înprumut de la fratele dumisali Costaşco cu zălogŭ, c'unŭ raftu al mieŭ, şi mi-aŭ scosŭ dum-

[1] Cu privire la Vasile Hăbăşescul, aceiaşĭ colecţie dă actul ce urmează :

26 Maiŭ 7233 (1725). Mihaĭ Racoviţă-Vodă, pentru hotărnicia Lescanilor, „Vasăle Hăbăşăsculŭ s'aŭ sculatŭ şi aŭ datŭ ğumătate dintru aceste săleşte sfintiĭ mănăstiriĭ Trisfetitelorŭ, pentru sufletulŭ luĭ, iară ğumătate aŭ vândutŭ mănăstiriĭ, şi i-aŭ datŭ egumenulŭ de Trisfetitele 200 leĭ bătuţŭ". Egumen e acum „Ezăchiil... Pe vreme răsboalelorŭ pustiindu-să moşiia mănăstiriĭ."

n[e]luĭ zalogulŭ, şi mi l-aŭ datŭ. Nu ştiŭ, datu-i-aŭ baniĭ aŭ ba, iar mii aŭ rămasŭ ača sută şi cindzăcĭ de talerĭ la dumnealuĭ, ca să dè dintr'aceĭ banĭ. Şi, deosăbĭ de ačasta, amŭ datŭ pentru stupĭ č-aŭ avutŭ eĭ la Cernăuţĭ la desetnicĭ patrudzăcĭ de galbenĭ, şi treĭdzăcĭ de leĭ goştina, de vreme č-aŭ muritŭ Andriĭ Turculeţĭ, şi treĭspădzeci galbenĭ pentru stupĭ, č-aŭ avutŭ eĭ la Dancăuţĭ la Hotinŭ. Fără cătŭ, dinŭ toate bucatele č-aŭ avutŭ è, ştiŭ că s'aŭ văndutŭ o iapă pagă dreptŭ dzeci leĭ şi patru boĭ tinerĭ dreptu doaădzăcĭ de leĭ. Şi dintr'aceste ş'aŭ făcutŭ è o rochii şi unŭ habaciŭ cu blanĭ negre, şi slujniciĭ haine, ş'aŭ datŭ şi simbrie unuĭ argatŭ, ş'aŭ plătitŭ şi desetină pe puţăneĭ stupĭ č-aŭ avutŭ acolo la Orbicŭ. Ş'aceştĭ banĭ totŭ la trebili eĭ aŭ mărsŭ, iarŭ eŭ de nemică nu o amŭ păgubitŭ; numaĭ è, fiindŭ o femee fără minte, ş'aŭ prăpăditŭ totŭ. Iarŭ pentru o nepotă č-aŭ fost făcută cu Andrieşŭ, ştiindŭ că o ţăni dumn[e]iĭ cuscra Medelniceroai luĭ Turculeţŭ, spuindu-mĭ Istratiĭ, sluga dumisali, aice, la Eşŭ, precumŭ s'aŭ adeveritŭ dumneiĭ că ş'a faci pomană cu dănsa de a o căsători, fiindu-ĭ şi moşiili de pe tatăsăŭ acolo la Cernăuţĭ, şi adeverindu-mĭ sluga dumisali Istratie, cu adevărat amŭ datŭ şi eŭ dresăli şi zapisăli unuĭ satŭ de la Hotinŭ, anume Dăncăuţĭ, ce să hotărăşte cu tărgulŭ Hotinulŭ.— cari ğumătate de sat este alŭ mieŭ, iarŭ altă ğumătate de satŭ este a nepoţilorŭ miĭ, a Manoleştiloru. Cari li-amŭ datŭ la măna luĭ Istrate, de li-aŭ dusŭ la măna dumisali Medelniceroai Turculesiĭ să li dè, făcăndu-şĭ dumneiĭ pomană cu ača copilă, ca să ţie ača ğumătate de satŭ; iarŭ cialaltă ğumătate să o ţie nepoţiĭ mieĭ, precumŭ ni-ĭ socotiala, di-a milui Dumnedzăŭ să maĭ iasă aceli locurĭ din măna Turcilorŭ.

† Izvodŭ de bani č-amŭ datŭ luĭ Tălpizŭ Neculiĭ, de pe negoţŭ č-amŭ luatŭ di-amŭ cheltuitu-le la Visterie, şi i-amŭ datŭ baniĭ, cari pecumŭ sintu însămnaţĭ maĭ ğosŭ, şi pecitluiturili aŭ rămasŭ totŭ la dănsulŭ. Ş'aŭ totŭ pusŭ preţulŭ negoţuluĭ înŭ dosulŭ pecitluiturilorŭ: bogasiile li-aŭ pusŭ prinŭ Dima Musali, şi alte negoaţă li-aŭ pusŭ

prețulŭ totŭ susŭ; și i-amŭ datŭ banĭ di-a mănă, și de pe la fečorĭ încă aŭ apucatŭ banĭ fără știre mè, și pecetluiturile totŭ li-aŭ ținutŭ. Și, după moarte luĭ, rămăindŭ pecetluiturile mele la ginere-săŭ, la Chiriiacŭ Găndulŭ, l-amŭ poftitŭ de căteva orĭ, să margă la Mitropolitulŭ, să facemŭ socotiala acelorŭ pecetluiturĭ, ca să rădicŭ eŭ cu sufletulŭ mieŭ cum c'aceștĭ banĭ i-amŭ datŭ toțĭ pănă la unŭ banŭ, și pecetluiturile nu mi i-aŭ datŭ, ca să să ție.

180, 40 p[l] i-amŭ datŭ pănă la Ghenăarĭ în 5.

40 leĭ i-amŭ datŭ, Ghen[ăarĭ] 7.

48 leĭ i-amŭ datŭ, Ghen[ăarĭ] 24.

40 leĭ maĭ dalŭ, Fev[ruarie] 13.

46 leĭ p[l] maĭ dalŭ, Fev[ruarie] 24.

50 leĭ maĭ dalŭ, Mart[ie] 10.

55 leĭ maĭ dalŭ, Mart[ie] 17.

46 leĭ p[l] maĭ dalŭ, Ap[riiie] 15.

141 leĭ amŭ datŭ luĭ Hagi-Ală pentru dănsulŭ.

100 leĭ amŭ maĭ datŭ luĭ Umerŭ Turculŭ, fără alțĭ banĭ č-aŭ maĭ fostŭ elŭ datorŭ luĭ Umerŭ, cari aŭ avutŭ elŭ zălogŭ; neștĭ mărgăritarĭ la Umerŭ, deosebĭ de bani ce i-amŭ datŭ eŭ.

5 leĭ č-aŭ trecutŭ la dănsulŭ dinŭ socotala cè d'intăĭ, și pecetluiturili aŭ rămasŭ la dănsulŭ.

68 leĭ, č-aŭ luatŭ elŭ de la Rotă și de la Iordachii, dinŭ niște orăndueli č-aŭ strănsu la Eșŭ.

91 leĭ, 4 pot., č-aŭ maĭ luatŭ de la Ștefanŭ Ploșnițĭ și de la soțiile luĭ, tijŭ dinŭ niști orănduelĭ de la Eșŭ.

80 leĭ, 2 pot., ce i-amŭ maĭ datŭ pe răndŭ, cu bani č-aŭ luatŭ de la Vas[ă]lie fičorulŭ, dinŭ fumăritŭ, cu niști mascurĭ și cu niște brăndză.

13 leĭ tijŭ i-amŭ maĭ datŭ într'unŭ răndŭ.

30 leĭ tijŭ i-amŭ maĭ datŭ.

25 leĭ tijŭ maĭ daŭ.

60 leĭ tijŭ i-amŭ maĭ datŭ cu 30 leĭ, la o chizășie cu Tăbărță.

72 leĭ tijŭ maĭ dalŭ.

40 lei č-aŭ luatŭ Necula de la Ionŭ Săp[punariulŭ] Armanulŭ, de pe nişte boĭ alŭ mieĭ.

2 leĭ, ce i-aŭ datŭ Acsinie, să-ĭ cumpere nişti mătasă, şi nu i-aŭ maĭ cumpăratŭ.

1 talerŭ tijŭ.

2 bucăţĭ p[l] firŭ, č-aŭ luatŭ de la Acsinie.

3 ug., ug. de'urŭ ungureştĭ, tijŭ i-amŭ maĭ datŭ.

19 ug. amŭ datŭ pentru Necula, şi pentru fičorulŭ luĭ, şi pentru argaţiĭ luĭ, la pecitluiturile cele negre, ce li-aŭ înpărţitŭ Lupulŭ Vorniculŭ[1] la ferţĭ *(sic)* şi la năpăştĭ.

1 leŭ i-amŭ datŭ tijŭ în Lune Paştilorŭ.

6 leĭ i-amŭ datŭ la Eşĭ, în doaă răndurĭ.

5 leĭ aŭ maĭ luat dinŭ nişti banĭ ce trimis[es]ă luĭ Crupenschii.

2 boĭ i-amŭ datŭ căndŭ aŭ venitŭ la nunta luĭ Gheorghiţi Mani, de ş'aŭ adusŭ nişte mieri de la fiică-mè Marie, şi nu i-aŭ maĭ adusŭ.

30 leĭ i-amŭ datŭ unŭ calŭ şargu, la Eşŭ, cari l-aŭ văndutŭ unuĭ Grecŭ înŭ 40 leĭ.

3 zloţĭ tijŭ dalŭ atuncĭ.

1 vacă cu viţăl, ce i-amŭ fostu datŭ maĭ înnainte vreme.

14 merţĭ grăŭ şi 2 sacĭ făninā de grău, tijŭ, i-amŭ datŭ atuncĭ.

Postavŭ ce mi-aŭ datŭ dumn[e]luĭ Vorniculŭ Iordachi, carili mi l-aŭ adusŭ Sandulŭ Goe, cari i-aŭ fostu preţulŭ căte 2 leĭ, 5 pot.; cari facŭ 201 leĭ p[lŭ].

17 coţĭ postavŭ la giverdu.

13 coţĭ p[l] postavŭ roşu.

13 coţĭ postavŭ negru verde, 4 coţĭ, 2 rupĭ postavŭ fistichiŭ.

20 coţĭ postavŭ naramgiŭ.

15 coţĭ, 5 rupĭ postavŭ verde, — cari facŭ peste totŭ:

83 coţĭ, 3 rupĭ.

Ce s'aŭ datŭ de pe acestu postavŭ.

[1] Pe timpul Căimăcămieĭ luĭ, după fuga luĭ Dimitrie Cantemir.

50 leĭ aŭ luatŭ Goe otŭ Iordachii Celibiulŭ, dinŭ niști orănduele č-aŭ strănsu la Eșŭ.

53 leĭ plŭ facŭ 22 coţĭ postavŭ, č-aŭ luatŭ dumn[ea]luĭ Vorniculŭ Iordachi cu 4 pecĭ, unulŭ de 13 coţĭ și unulŭ de 9 coţĭ: celŭ de 13 coţĭ esti faţi, iarŭ celŭ de 9 coţĭ nu-lŭ pocĭ afla; iarŭ puĭ pe Dumn[e]dzăŭ marturŭ că l-amŭ pierdutŭ.

40 leĭ č-amŭ datŭ Sanduĭuĭ Goe, careĭ i-amŭ fostŭ cumpăratŭ de la Vasilie Hăbășăsculŭ.

4 leĭ, 1 carŭ, cari aŭ poftitŭ Sandulŭ Goe de i l-amŭ datŭ, cari mi-lŭ făcusă unŭ datornicŭ, și să-mĭ ţie Goe în samă.

50 ug. mi-aŭ popritŭ dumn[e]luĭ Vorniculŭ Iordachi dinŭ doaă čferturĭ č-aŭ strănsu dumn[e]luĭ de la Cămpulŭ Lungu, cari trecŭ la dumn[e]luĭ maĭ multu 29 leĭ p[o]lŭ.

Cuĭ č-amŭ maĭ rămasŭ datorŭ de căndŭ amŭ fostu Visternicŭ în dzilele Mării Sale luĭ Mihaĭ-Vodă.

470 leĭ luĭ Hagi-Smailŭ.

200 leĭ luĭ Mehmetŭ Murtaza-Olu.

100 leĭ luĭ Hasanŭ otŭ Vasluĭ: i-amŭ plătitŭ 50 leĭ luĭ Hagi Halălŭ-Olu otŭ Romanŭ.

70 leĭ la doĭ Jidovĭ, la unulŭ 50 leĭ, și la altulŭ 20 leĭ, pentru cositorĭ ce s'aŭ luatŭ de s'aŭ făcutŭ č-aŭ trebuitŭ Craiuluĭ Şfedzăscŭ[1], căndŭ aŭ fostu la Tighine.

100 leĭ Tomiĭ neguţitoriuluĭ.

Iarŭ altorŭ bresle, čubotarilorŭ și cizmarilorŭ și blănarilorŭ și cojocarilorŭ și băibărăcarilorŭ, căţĭ banĭ li-amŭ fostu eŭ rămasŭ, decĭ s'aŭ luatŭ de la dănșiĭ pentru trebili Curţiĭ domneștĭ,— li s'aŭ orănduitŭ la dumn[e]luĭ Lupulŭ Vorniculŭ și la Costantinŭ Zbere, de li-aŭ ţinutŭ în samă, dinŭ pecitluiturili celi negre, carili li-aŭ înpărţitŭ dumn[e]lorŭ aicĭ, la Eșŭ, precumŭ arată și izvodulŭ dumilorsali, anume cuĭ č-aŭ ţinutŭ înŭ samă,— cari este izvodulŭ faţi, iscălitŭ de dumnelorŭ, și izvodulŭ cari ce s'aŭ

[1] Carol al XII-lea.

luatŭ de la dănșiĭ este fațĭ, și pecitluiturili meli de la dănșiĭ nu li-aŭ fostŭ luatu.

Nec[u]laĭ Bașotă bivŭ Velŭ Vist[ieriŭ].

Bașotă avea o soră, Safta, care se mărită cu Manul Hasan Păharnicul —, cum îl arată numele, un Grec curat. Cu dînsul are Safta maĭ mulțĭ fiĭ. dintre cari unul Toderașcu Manul.

Aceasta se vede din actul ce urmează în resumat:

23 Octombre 7228 (1719). „Safta Păhărničasa a răpăusatŭ Manuluĭ Hasani Păharniculŭ“ împarte „moșiile și vecini fiilurŭ mieĭ“: celuĭ maĭ mic, Toderașcu, ĭĭ dă Hulpășeștiĭ (Roman), parte din Șofrăneștĭ (Neamț); între vecinĭ și fiul luĭ „Bălăcelŭ. . . Și dinŭ vecini ce-sŭ înprăștiețĭ, car[e] s'ur afla, iarŭ să le fie înpărțitură pe 4 frațĭ, și dinŭ Țigan[i] car[i] s'urŭ afla, iarŭ să le fie frățește înpărțitură pe 4 frațĭ, și ğumătate de satŭ de Dancuuțĭ, ce săntŭ înŭ Țănutulŭ Hotinuluĭ. car[e] ne este înpărțitură cu frate-mieŭ, cu Neculaĭ Bașotă bivŭ Velŭ Vist., iată i-amŭ datŭ fie-mieŭ, luĭ Toderașcu, pentru căcĭ elŭ aŭ avutŭ maĭ puțintè parte dinŭ agonisăta nostră, fiindŭ maĭ micŭ, pentru căcĭ ceĭ maĭ marĭ aŭ apocatŭ de aŭ luatŭ; care elŭ nu aŭ luatŭ . . . Cumpărăturĭ de viĭ și de lucurĭ de presăcĭ, care le-'ŭ cumpăratŭ dumn[ea]luĭ Suțulŭ Banulŭ, Păharniculŭ, înpreună cu mine.“ El s'o și comînde.

Iscălește ea și fratele eĭ.

Peste cîțĭva anĭ, la 3 Mart 1728, stînd în Iașĭ, dar purtînd numele călugăresc de Nicodim, Bașotă face o diată, prin care întregește partea de zestre, maĭ mică, a feteĭ luĭ, Tofana, măritată cu Ilie de Vistierie:

Iașĭ, 3 Mart 7336 (1728). „Necudemŭ monah Bașotă č-amŭ fostŭ Visternicŭ-Marea“ arată că, după ce amŭ rămasŭ la multă lipsă, dinŭ tămplarea Visterie, în dzilelea Mării Sale luĭ Mihaĭ-Vodă, și loîndo-mĭ datornici toată agoniseta ce amŭ fostŭ avăndŭ încă din tenerea[țe]le mele, pentru bani ce amŭ fostŭ loatŭ, și negoțŭ de'mŭ datŭ la trebilea Visterie, și nerămăindŭ cu nimicŭ, dumneluĭ ginerea-meŭ Ilie otŭ Visterie m'aŭ grijitŭ de toate căte mi-eŭ trebuitŭ, și pănă amŭ fostŭ mirianŭ, și dopă ce m'amŭ călugăritŭ. Și, ağungăndŭ la adăncă bătrănețe, iată îmĭ așteptŭ sfărșitulŭ viaț[ii]. Și, rămăindŭ o moșie, treĭ părțĭ de satŭ de Gĭorgeștĭ, ce săntŭ în Țînotolŭ Hărlăuluĭ, cu

hăleştie, fără a patra parte ce aŭ fostŭ a răpăusatŭ Iordachi celŭ bătrânŭ, ce aŭ fostŭ Visternicŭ-Mare, şi maĭ este o parte dinŭ Căbicenĭ, iar ce să hotărăscŭ cu Gĭorgeşti, câtŭ s'a alege..., amŭ socotitŭ dintr' a mea socotială, şi le 'mŭ datŭ dumisale ginere-mieŭ, loĭ Ilie Logof[ătŭ] de Visterie, şi fiicăĭ mele, Tofana, şi fiilorŭ domelorŭ sale, deosăbĭ de moşie ce i-amŭ maĭ datŭ dzestre, precumŭ amŭ datŭ şi celuralalţĭ fečorĭ. Şi ceste părţĭ le 'mŭ datŭ, pentro că la slăbăčoni şi nepotinţa mea de spre dumn[ea]luĭ amŭ [a]votŭ căutare la cele ce mie 'ŭ treboitŭ, a dooa iarăşi, aşteptându-mĭ firşitulŭ vieţăĭ dopă morte mè, cu ce le a fi putinţi şi prilejulŭ să mă grijască. Macarŭ că şi alţĭ fičorĭ arŭ avè dreptate să ağutorescă la grija mè, căcĭ că sătu doĭ. Cândŭ eramŭ maĭ în statulŭ meŭ, cu ce mi-eŭ fostŭ prilejulŭ, i-amŭ îndzăstratŭ, iarŭ pe fiecă-mè Tofana, rămăindŭ căsătorie după ce amŭ rămasŭ la nepu[ti]nţa, poţină dzestre a avotŭ de la mine; ce încăşĭ, cumŭ aŭ fostŭ, la neputinţa mè de la dumnelorŭ amŭ avutŭ maĭ multŭ folosŭ. Decĭ aceste moşieĭ ce maĭ susŭ săntŭ pomenite, le amŭ datŭ domilurŭ sale, în vecĭ neclătite, macarŭ că de pe soţo-mieŭ Acsenie săntŭ, darŭ eŭ, căte moşiĭ mi-eŭ rămasŭ de pe părinţiĭ mieĭ, şi căte amŭ cumpăratŭ, toate dzestre le amŭ datŭ fičurilurŭ; şi aceste părţĭ de spre fimei le amŭ popritŭ de grija morţiĭ mele. Decĭ nime dinŭ fičori meĭ să nu să amestece, că care s'arŭ mesteca, să fie neertatŭ de Domnulŭ H[ri]s[tos] şi Maica Precesta, şi de mene, de omŭ păcătosŭ. Şi, pentru ca să fie de credinţă, amŭ iscă[li]tŭ şi alţi, cine s'aŭ maĭ tămplat."

O nouă orînduială în folosul feteĭ Maria, soţie a luĭ Turculeţ, o face el în August 1733:

Necodimŭ Başotă, č-amŭ fostŭ Visternicŭ-Mare, facŭ ştire cu ačastă scrisoare a mè pentru rândulŭ fiică-mè Marii, care amŭ fostŭ căsătorit-o după Andreeşŭ Turculeţŭ Med[elniceriŭ], careĭ săntŭ de atunce 27 de anĭ, şi, atunce cândŭ me 'ŭ fostŭ prilejulŭ, cu de toate am grijit-o ca pe o fiică a mè, şi dinŭ moşiĭ încă i-amŭ fostŭ datŭ unŭ satŭ Dancăuţiĭ, la Ţinutulŭ Hotinuluĭ, şi o samă de vreme l-aŭ

și stăpănitŭ până aŭ dăscălecatŭ Turcii Hotinulŭ[1], și, după ačasta, tămplăndu-mi-se și mie dinŭ tămplare Visterii, fiindŭ Visternicŭ-Mare la a doa Domnie a Mării Sale luĭ Mihaĭ-Vodă, de 'mŭ cheltuitŭ maĭ multŭ 7.000 galbenĭ, banĭ vechĭ, în trebile țărăĭ ș'a Visterii, precumŭ arată socotiala și cu iscălitura Mării Sale luĭ Mihaĭ-Vodă, și nicĭ-unŭ banŭ nu mi s'aŭ oränduitŭ, și, dinŭ furtuna č-aŭ datŭ piste mine, mi s'aŭ stănsu casa, că, după mazilie Mării Sale luĭ Mihaĭ-Vodă, aŭ venitŭ Mărie Sa Neculaĭ-Vodă Domnŭ, și m'aŭ datŭ în măna datornicilorŭ, și m'aŭ pusŭ la închisoare, de amŭ șezutŭ unŭ anŭ închisŭ, și aŭ mersu datornicii cu omenĭ domneștĭ, și, č-aŭ găsitŭ la casa mè, aŭ luatŭ totŭ, și fără de prețu; cătŭ amŭ fostŭ rămasŭ de n'avèmŭ putere să-mĭ chivernisescu viiața dinŭ zi înŭ zi, și 'ncă și datorie aŭ maĭ rămasŭ neplătită pe la uneĭ și pe la alțăĭ. Și că, maĭ rămăindŭ și cu doo fiate marĭ în casă, și neavăndŭ cu ce le maĭ griji, și dentr'altă nemicŭ n'amŭ avutŭ să le maĭ daŭ saŭ să le grijescu, pecumŭ amŭ grijitŭ pe fetele č-amŭ căsătoritŭ întăĭ, fără de cătŭ, maĭ rămăindu-mĭ vr'o doao petece de moșăi, și căte doĭ, treĭ vecinĭ, li-amŭ datu-le, și rămăindŭ și eŭ numaĭ cu trupulŭ și cu sufletulŭ, și ne maĭ avăndŭ aiuri popreliște, amŭ rămasŭ iarŭ asupra loru de m'aŭ grijitŭ de cele ce me 'ŭ trebuitŭ, și, măcarŭ că de la u vreme m'amŭ și călugăritŭ, iarŭ hrana mè și altă ce me 'ŭ trebuitŭ, totŭ de la dănsăle me'ŭ vinitŭ, dăntr'alte părțĭ n'amŭ avutŭ nicĭ-o căutare. Și acmu, la fărșitulŭ viețiĭ mele, la dănsăle aŭ rămasŭ să mă grijască dinŭ ce li-a hi putere, iarŭ, încășĭ maĭ rămăi[n]du-mĭ o parte de locŭ la Ținutulŭ Romanuluĭ, la Ciutureștĭ, care arată zapisile și înpărțala care aŭ fostŭ între părințăĭ noștri, ș'aceia amŭ dat-o nepoată-mè Dochițăĭ, care aŭ rămasŭ denŭ fiică-mè Mărie. Măcarŭ că pe măsa amŭ înzăstrat-o, ce, denŭ cătu mi s'aŭ tămplatŭ, i-amŭ făcutŭ șă eŭ părticè, căte să va alege, că altă pu-

[1] V., pentru ocuparea de Turcĭ a Hotinuluĭ, în 1713, *Chilia și Cetatea-Albă*, p. 246.

tere n'amŭ maĭ avutŭ. Iarŭ altă să n'aibă a zice nemicŭ.

Pentr' ačasta amŭ făcutŭ ačastă scrisoare a mè de la mene, ca să să știe. *Monahŭ Nicudimŭ Bașotă.*

Ilie de Vistierie, ajuns la sfîrșitul carierei sale Ilie Pitarul, un cunoscut boierinaș, nu maĭ era în viață la 1749, și atuncĭ soția luĭ, Tofana, fata luĭ Nicodim Bașotă, care și el se odihnia acum după lunga luĭ rușine și sărăcie, făcea la rîndul eĭ socoteala de avere, care e în legătură cu aceia a răposatuluĭ fost Vistier:

Izvodŭ de datoriĭ ce s'aŭ aflatŭ rămasă a soțu-mieŭ Ilie Pit[ariulŭ] la uniĭ și la alțiĭ după moartea dumisale. precumŭ arată anume în ğosŭ, leatŭ 7257 [1749], Martie 29.

430 leĭ la Hasan-Agà de la Romanŭ, fără doao sute de leĭ ce s'aŭ făcutŭ dobânda acestorŭ banĭ, neputându-ĭ da baniĭ înŭ grabă, cari acele 200 leĭ s'aŭ datŭ pără a nu muri soțulŭ mieŭ Ilie Pit[ariulŭ].

200 leĭ, la Dumitrachi Hudicĭ Med[elniceriŭ] i 86 leĭ la Mihălachi Cheșco Med[elniceriŭ], cu cindzăcĭ și patru de leĭ ce-aŭ luatu asupră de la Iordachi L[o]g[o]f[ă]tŭ.

50 leĭ la Alì, fečorulŭ luĭ Mahmutŭ dinŭ Iașĭ.

25 leĭ la Gavrilŭ diiaculŭ de Visterie.

14 leĭ la Fote neguțitoriulŭ.

18 leĭ, 6 pot. la Andriĭ Hermeziu.

8 leĭ la Toaderŭ Naculŭ.

13 leĭ la unŭ Turcu dinŭ Iașĭ, ce-aŭ fostŭ chizeșŭ Coste Sărbulŭ.

12 leĭ, 6 pot. la Cărăcașŭ Armanulŭ.

5 leĭ, 6 pot. la Sandulŭ Hăjdăŭ.

5 leĭ, 6 pot. la Ioniță Movila, bivŭ ispravnicŭ de copiĭ.

6 leĭ la Costandinŭ Cogălniceanulŭ otŭ Vist[ierie].

2 leĭ, 6 pot. la Ioniță Blănariulŭ.

3 leĭ la Gavrilŭ neguțitoriulŭ.

120 leĭ la dum. Filipŭ Catargiu, ce s'aŭ luatŭ la moarte dumisale, cu dzăce leĭ ce-aŭ luatŭ soțulŭ mieŭ maĭ innainte neşte vinu.

---

899 leĭ, 5 pot. facŭ toate datoriile.

Tofana Pităroae.

Ce s'aŭ plătitŭ dintr' ačastă datorie, cu ale casăĭ.

330 leĭ la Hasanŭ-Aga de la Romanŭ, care amŭ văndutu o moşie a mia, de la părinţiĭ mieĭ, Lupuluĭ Balşe, anume Gĭurgeştiĭ, de la Dorohoiŭ, însă treĭdzăcĭ de leĭ s'aŭ datŭ la ačastă datorie, dinŭ 120 leĭ ce s'aŭ luatŭ de la Filipŭ Catargiu; care ačastă datorie să să ştie că aŭ fostu a fiiuluĭ nostru, luĭ Vasile, că, după moarte luĭ Vasile, găsăndŭ noru-mè Paraschiva nişte terfeloage de a luĭ Vasile, cu cincĭ şesà anĭ înnainte pără a nu să însura, în care scrie c'aŭ cheltuitŭ cu casa noastră, şi, eşindu noru-mè la ğudecată, aşè ne-aŭ ğudecatŭ dumnealorŭ boieriĭ ceĭ marĭ, Iordachi Canta[cuzi]nò Hat[manŭ] i Andriĭ Rusătŭ Log[o]f[ă]tŭ i Manolachi Costachi Vor[nicŭ], de ne-aŭ datŭ platnicĭ, ca să plătimŭ detorie fečoruluĭ nostru.

150 leĭ la Dumitrachi Hudicĭ Med[elniceriŭ], ce s'aŭ văndutŭ casăle dinŭ Iaşĭ, iară Lupulu Balşe, care s'aŭ fostŭ datŭ Sanduluĭ.

70 leĭ s'aŭ văndutŭ triĭ caĭ, şi baniĭ s'aŭ datŭ la Mihălachi Cheşco Med[elniceriŭ].

12 leĭ, 7 pot. s'aŭ datŭ la Cărăcaşŭ Armanulŭ, iarăşĭ denŭ baniĭ ce s'aŭ luatŭ dela dum. Filipŭ Catargiu.

120 leĭ dumisale Filipŭ Catargiu Velŭ Comisŭ, i s'aŭ datŭ neşte părţĭ de moşie dinŭ la *(sic)* Dumeştĭ otŭ Cărligătură, zălogŭ.

685 leĭ facŭ plătitŭ cu aceste ce arată maĭ susŭ, şi maĭ rămănŭ asupra fiilorŭ mieĭ, Sandulŭ şi Necolaĭ, să plătească la datornicĭ.

214 leĭ, 6 pot. noĭ. *Tofana Pităroae.*

Ci-amŭ socotitŭ de amŭ lăsatŭ pentru ačastă datorie, şi pentru grije soţu-mieŭ, şi pentru grije mè:

Bălăşeniĭ otŭ Cărligături *(şters).*

Corneştiĭ, satŭ întregŭ, la Ţinutulŭ Lăpuşneĭ.

Gĭumătate de satŭ de Chilişoai, de la Ţinutulŭ Cărligături, să poianiţa otŭ Berescul i parte dinŭ Todereştĭ.

Patru sălaşe de Ţiganĭ anumi:

Ionŭ Bărsanŭ Ţig[anulŭ], fičorulŭ luĭ Pascalŭ, care ţine o Ţigancă a fečorilorŭ Tomiţeĭ: copii săntŭ de înpărţare.

Costantinŭ Țig[anulŭ], cu Țiganca luĭ și cu copii lorŭ.
Lupulŭ Buraga Țiganulŭ, cu Țiganca luĭ și cu copii lorŭ.
Ursulŭ Burcă, cu o fată și cu unŭ fičoru.
Vite ce-aŭ rămasŭ la casă după moarte soțu-mieŭ:
6 boĭ.
2 vacĭ.
3 caĭ, bezŭ 3 caĭ ce s'aŭ văndutŭ, baniĭ s'aŭ datŭ la datorie, precumŭ arată anume unde s'aŭ datŭ.
3 epi.
30 de stupĭ a copeilorŭ, care le-amŭ datŭ noĭ căndŭ era micĭ, căte 2 stupĭ, și le-aŭ datŭ și Vasil[e] 3 stupĭ pentru schimbulŭ unuĭ calŭ a fiiŭ-mieŭ, luĭ Necolaĭ, ce i l-aŭ datŭ nănașu-săŭ.
40 mascurĭ aŭ rămasŭ, și aŭ muritŭ toțĭ de iarnă.

Tofana Pităroae.

Părțĭ ce-amŭ socotitŭ di-amŭ făcutŭ fiilorŭ mieĭ, luĭ Vasil[e] și Sanduluĭ și luĭ Necolaĭ, dinŭ cele ci-aŭ rămasŭ dinŭ moșiĭ și dinŭ Țiganĭ, precumŭ arată în ğosŭ anumi; leatŭ 7257 [1749], Mart 29.
Parte fiiŭ-mieŭ, luĭ Vasili, Dolniceniĭ, satu întregŭ, la Ținutulŭ Dorohoiuluĭ, treĭ părțĭ, iarŭ a patra parte aŭ cumpăratŭ Vasile.
Dumitru Langa Țig[anulŭ], fečorulŭ luĭ Pascalŭ și a Oprineĭ, cu Țiganca luĭ și cu copii lorŭ; carele Țiganca aŭ fostŭ a Vorniculuĭ Ionŭ, și amŭ făcutŭ schimbătură cu dum[nealuĭ], de i-amŭ datŭ altă Țigancă, anume Eftinca, de or trăi copii.
Toaderŭ Chertifŭ Țig[anulŭ], frate luĭ Dumitru Țig[anulŭ]; Țiganca iaste omenească.
Neculaĭ Cărceĭ Țig[anulŭ], fečorulŭ Stoicăĭ; Țiganca omenească.
Ionŭ, fečorulŭ luĭ Vasil[e] Panco, vecinŭ.
115 dramurĭ argintŭ, ce amŭ datŭ și noĭ la făcutulŭ unuĭ raftŭ a luĭ Vasil[e].
1026 de grăunță mărgăritarŭ, de prețulŭ 1. . . leĭ, și i-aŭ pusŭ la 12 nasturĭ a tămbariuluĭ, cu cuvăntŭ că acesta,

ca să aibă socoteală în înpărţal[a] între fraţĭ: acesta aŭ lăsatŭ la parte luĭ Vasile, de orŭ trăi copii.

Patru pogoane vie la Cruce otŭ Putna.

Tijŭ s'aŭ maĭ socotitŭ de i s'aŭ maĭ datŭ un Ţiganŭ, anumi Toaderŭ, fečorŭ Grosuluĭ, cu o fată.

Tofana Pităroae.

Însă pentru aceste doao sate, anumi Dolniceniĭ şi Brăteniĭ, care s'aŭ pusŭ la înpărţală: Dolniceniĭ luĭ Vasile şi Brăteniĭ Sanduluĭ, fiindu-că acele doao moşiĭ săntŭ dela părinţiĭ mieĭ, şi săntŭ într'unŭ hotarŭ, fiindu moşiile la cămpu, şi avăndu şi pădure întru hotarŭ, amŭ datŭ ca să aibă parte amăndoao moşiile căte în ǧumătate la pădure. Căcĭ aşè amŭ socotitŭ că iaste dreptu, de vreme că acele moşiĭ s'aŭ hotărătŭ de spre alte moşiĭ megieşeştĭ, darŭ pentre dănsăle nu s'aŭ hotărătŭ, fiindu-că aŭ fostu amăndoaa a tătăne-mieŭ, şi, după cumŭ amŭ socotitŭ, să le fie pădure înpărţitoare şi hotarŭ, cu locŭ, cu totŭ.

Tofana Pităroae.

Parte Sanduluĭ fičoruluĭ alŭ doile.

Satulŭ Brăteniĭ, la Dorohoiŭ, pe Başăŭ.

Guze Ţiganŭ, cu Ţiganca luĭ şi cu copii lorŭ.

Ionŭ Cĭocărlanŭ, cu Ţiganca luĭ şi cu copii lorŭ.

Nechita Ţigan; Ţiganca iaste omenească, cu doĭ copiĭ cu altă Ţigancă.

Andriĭ Bandurŭ; Ţiganca iaste a luĭ Toaderŭ Jorăĭ Stol[ni]c.

Doĭ veciniĭ ruşĭ, Pănculeştiĭ, anumi Ionŭ, cu fičoriĭ luĭ, şi Onofreĭ, cu fičoriĭ luĭ.

O sabie ferecată cu argintŭ.

Tofana Pităroae.

Parte luĭ Necolaĭ, fičoruluĭ celuĭ maĭ micŭ.

Satulŭ Scobinţeniĭ, gata, cu pivniţă de piatră şi cu biserică gata, otŭ Ţinutulŭ Cărligăntureĭ.

Chiriiacŭ Ţiganŭ, fečorŭ Iorgăĭ, cu copii luĭ; femeia iaste Moldovancă.

Apostolŭ Mavriche, cu Ţiganca luĭ şi cu copii lorŭ.
Nistorŭ Ţig[anŭ], fičorulŭ Stoicăĭ Ţig[anŭ], cu Ţiganca luĭ şi cu copii lorŭ.
Vasile Ţig[anŭ], fečorŭ luĭ Apostolŭ Mavrichi; Ţiganca iaste a dumisale Sandulŭ Jorăĭ.
Andronache bratŭ Pănculeştilorŭ, cu fičoriĭ luĭ.
Unŭ cobomŭ (?) de argintŭ şi cu patru lingurĭ marĭ de argintŭ.

Tofana Pităroae.

Însă pentru Ţigani carele n'aŭ fostu de faţă acmu la ačastă înpărţare, ce săntŭ răsipiţĭ, care nu să ştiŭ unde săntŭ, căndu să vorŭ afla, să-ĭ înpartă pe treĭ părţĭ, pe fraţiĭ Vasile, Sandulŭ, Neculaĭ şi după dreptate, cumŭ amŭ socotitŭ, ačastă aşedzare şi înpărţală a mè să să păzască întru fii mieĭ şi întru altŭ niamu: nime întru altŭ chipŭ să nu o strămute; iarŭ cine va străca-o, să fie neertatŭ de Domnulŭ Dumnedzăŭ şi de precurata Fečoară maica Sfinţii Sale şi de toţĭ sfinţiĭ, şi de noĭ încă . . . ertaţĭ să fie.

Tofana Pităroae.

† Pentru neşte mărgăritarĭ alŭ mieŭ de la părinţĭ, ce amŭ avutŭ pricină cu noru-mè Paraschiva, pentru acelŭ mărgăritarŭ după moarte fiiŭ-mieŭ, luĭ Vasile, mărturisescŭ că mărgăritariulŭ l-amŭ văndutŭ şi amŭ făcutŭ unŭ schitişoru la o moşie a noastră, Iocuşeniĭ, la Ţinutulŭ Suceviĭ, ca să fie pentru pomenire sufletelorŭ noastre, şi parte acea dinŭ moşie unde amŭ făcutŭ mănăstioară, iarăşu amŭ datŭ mănăstiriĭ, să n'aibă treaabă fečoriĭ mieĭ a o trage la parte acea moşie.

Tofana Pităroae.

Eŭ preutŭ Ionŭ m'amŭ alăt[uratŭ].
Enachi Vam[eşŭ] m'amŭ tămplatŭ căndŭ aŭ făcutŭ ačastă înpărţală, cu zisa dumisale Pităroae Tofaneĭ, la boala dumisale.
Letŭ 7257 [1749], Mart[ie] 30.
Eşind la giudecata noastră cu poronca g[ospo]d fečoriĭ luĭ Ilie Pitarŭ cu cumnata lorŭ, Paraschiva, s'aŭ aflatŭ driapt[ă]

înpărţare ačasta cu moşiile, numaĭ o a patra parte de satŭ au luatŭ maĭ multŭ unŭ fečorŭ denŭ ceĭ necăsătoriţĭ şi o a patra parte alŭ doile frate celŭ maĭ micŭ; darŭ aŭ rămasŭ şi grijile morţilorŭ asupra lorŭ, şi 200 leĭ detorie s'o plătască fraţi ceĭ maĭ micĭ. Iarŭ, dinŭ Ţiganĭ, să-ĭ maĭ dè doĭ copiĭ, fiindŭ sterpŭ unŭ Ţiganŭ, ce-ĭ datŭ cumnatu-sa, şi aşè vinŭ tocma. Ş'aşè s'aŭ priimitŭ şi o parte şi alta. Iordachi Cant[acuzino] Velŭ Log[ofătŭ].
L[ea]tŭ 7257 [1749], Iun[ie] 20.

Din neamul luĭ Başotă întîlnim în veacul al XVIII-lea pe Ioan, pe Vasile, pe Constantin *(Doc. Callimachi,* tabla). Un Grigore Spătarul, mort pe la 1800, lăsă o parte din averea neamuluĭ unuĭ ginere rus, polcovnicul Bulhaţcov (vol. XI, p. 6, no 91).
Genealogia familieĭ pănă la stîngere ni-o dă, chiar în această carte, ultimul eĭ represintant (v. maĭ sus).

III. Împărţirea averiĭ luĭ Neculaĭ Donicĭ[1].

Socoteala ce amŭ avutŭ noĭ fraţiĭ între noĭ pentru moşiĭ ce ni-aŭ rămasŭ di la părinţiĭ noştri dum[nea]luĭ Neculaĭ Donicĭ č-aŭ fostŭ Log[o]f[ă]tŭ-Mare şi di la maica noastră Lupa, č-aŭ fostŭ fată luĭ Gligoraşcu Jora, şi ni-am învoitŭ cu toţĭ fraţiĭ noştri, şi ni-amŭ înpărţitŭ ca să să ştii cine unde va ţinè, precumŭ însămnează acestŭ izvodŭ maĭ ğosŭ, şi de cătă moşiĭ ni-aŭ rămasŭ, şi care frate unde va ţinè; iarŭ care frate dintru noĭ arŭ eşi dintr'ačastă socotială ce amŭ făcutŭ, să fii de ruşine, orĭ la ce ğudecată vor merge; letŭ 7227 [1719], Fev[ruar] 25.
Ocinĭ ce ne-aŭ rămasŭ di la părinţĭ anumi, să să ştii.
Satŭ întregŭ Slobozie luĭ Duşco, la Orheiŭ, cu vecini.
Satŭ întregŭ Işnovăţulŭ, tijŭ la Orheiŭ, cu vecini.
Satŭ întregŭ Zăhăicaniĭ, pe Čiuhurŭ, la Ţăn[u]t[ulŭ] Iaşiĭ, cu vecini, însă ğumătate de vecinu s'aŭ venitŭ luĭ Macri Velŭ Banŭ, iarŭ ğumătate de vecinĭ s'aŭ vinitŭ suroriĭ noastre Tasăiĭ.

[1] Colecţia d-luĭ advocat Fote, din Iaşĭ.

Satŭ întregŭ Pivniţa, pe apa Ivanceĭ, ce este la Ţăn[u]-t[ulŭ] Orheiuluĭ.

Gĭumătate de satŭ dinŭ Hruşova, pe Ichilŭ.

Gĭumătate de satŭ dinŭ Făureştĭ.

Părţile dinŭ Teţcanĭ ce orŭ coprinde zapisăle tijŭ.

A trie parte dinŭ Căbeştĭ, tijŭ la Orheiŭ, pe Băcŭ.

Părţile dinŭ Scurteştĭ, tijŭ ce orŭ cuprinde zapisăle.

Părţile dinŭ Hărtopŭ, tijŭ ce orŭ cuprindi zapisăle.

Gĭumătate de bătrănŭ otŭ Băloşăştĭ, pe Răutŭ, tijŭ la Orheiŭ.

Părţile dinŭ Crivulenĭ pe Nistru, tijŭ la Orheiŭ.

A patra parte dinŭ Clişova, pe Răutŭ, la Orheiŭ tijŭ.

Părţile dinŭ Şătrărenĭ, la Ţăn[u]t[ulŭ] Hărlăuluĭ.

O parte de ĭocŭ, parte Danuluĭ otŭ Onişcanĭ, otŭ Orheiŭ, ce să va alege.

Părţile dinŭ Pittuşca ce să vorŭ alege, tijŭ.

Darie Donicĭ Velŭ Vor[nicŭ]; Dimitrii Macrii Velŭ Banŭ; Ştefanŭ Căpoticĭ vt. Post[elnicŭ].

Părţile de ocinĭ ce s'aŭ vinitŭ dumisale luĭ Darii Donicĭ Velŭ Vor[nicŭ] de Ţara-di-ğosŭ.

Gĭumătate de satŭ dinŭ Slobozie luĭ Duşcă, cu vecini ce s'or veni pe ačĕ ğumătate de satŭ ce esti pe Nistru, la Ţăn[u]t[ulŭ] Orheiuluĭ.

Gĭumătate de satŭ Hruşova, pe Ichilŭ, cu ğumătate de iazŭ dinŭ parte de susŭ; şi părţile dinŭ Steţcanĭ şi dinŭ Curteştĭ s'aŭ vinitŭ dum. luĭ Darie Donicĭ Velŭ Vornicŭ.

[Aceleaşĭ iscăliturĭ.]

Părţile ce s'aŭ vinitŭ luĭ Mironŭ Donicĭ văt[avŭ] de stolniceĭ şi fraţilorŭ săĭ, luĭ Postolachi şi luĭ Neculaĭ, fičoriĭ luĭ Gavrilŭ Donicĭ părcălabŭ.

Gĭumătate de satŭ Slobozie luĭ Duşcă, pe Nistru, cu vecini ce i s'orŭ vini pe ačastă ğumătate de satŭ.

Gĭumătate de satŭ dinŭ Hărtopŭ; la ispisocŭ să numescŭ Cotelniciĭ.

Gĭumătate de bătrânŭ otŭ Băloșăștĭ și a trie parte dinŭ Căbeştĭ pe Băcŭ şi cu o parte dinŭ Oniţcanĭ, de danii di la Danulŭ; acesti s'aŭ vinitŭ luĭ Mironŭ Donicĭ văt[avŭ] şi fraţilorŭ luĭ, nepoţilorŭ luĭ Darii Donicĭ Vor[nicŭ].

[Iscăliturile.]

Părţăle ce s'aŭ vinitŭ surorii noastre Marii, ğupănesiĭ dumisale luĭ Dumitru Macriĭ Velŭ Banŭ.

Zăhăicaniĭ, satŭ întregŭ, cu vecini ce s'arŭ afla, cu iazŭ, şi cu vadŭ de moară în Cĭuhurŭ, şi părţile dinŭ Crăulenĭ, pe Nistru, la Ţăn[u]t[ulŭ] Orheiuluĭ, s'aŭ vinitŭ dumisale Marii, ğupăneseĭ dumisale luĭ Macriĭ Velŭ Banŭ.

[Iscăliturile.]

Părţăle ce s'aŭ vinitŭ surorii noastre Nastasăi, ğupănesăĭ luĭ Ştefanŭ Căpotič bivŭ vt[ori] Post[elnicŭ].

Pivniţa pe apa Ivanciĭ, la Ţăn[u]t[ulŭ] Orheiuluĭ, cu iazŭ şi cu vadŭ de moară, ce este dreptŭ satŭ, şi a pa.ra parte dinŭ Clişova ce este pe Răutŭ, şi cu parte ce să va alege dinŭ Pituşca pe apa Băculuĭ, şi cu părţile dinŭ Şătrărenĭ ce-sŭ la Ţăn[u]t[ulŭ] Orheiuluĭ, tijŭ ce s'orŭ alege, — acesti s'aŭ vinitŭ surorii noastre Nastasăi, ğupănesăĭ luĭ Ştefanŭ Căpoticĭ vt[ori] Post[elnicŭ].

[Iscăliturile.]

Iarŭ pentru satulŭ Işnovăţulŭ, cu vecinŭ, satŭ întregŭ, şi cu iazŭ, ci este în apa Ivanciĭ, dinŭ susŭ dinŭ drumulŭ celŭ mare, şi pentru ğumătate de satŭ dinŭ Făureştĭ, şi cu vadŭ de moară înŭ Ichilŭ, înŭ parte di ğosŭ, încă n'amŭ pututŭ lăsa să nu însămnămŭ, ca să să ştie pentru ce pricină nu s'aŭ pusŭ la înpărţala fraţălorŭ.

Satŭ întregŭ Işnovăţulŭ, cu vecinĭ, cu moară, dinŭ şliahulŭ celŭ mare, l-aŭ datŭ părintele nostru, dum[nea]luĭ Neculaĭ Donicĭ bivŭ Velŭ Log[o]f[ă]tŭ, fiulŭ dumisale luĭ Darie Donicĭ Velŭ Vor[nicŭ], osăbitŭ de alţĭ fraţĭ, pentru căcĭ că, tămplăndu-să căsătoritulŭ dum[isale] pe urma altorŭ fraţĭ, nimică zăstre di la părinţĭ n'aŭ luatŭ, nicĭ la căsă-

toritulŭ dumisale nimică n'aŭ cheltuitŭ părinţiĭ, ci săngur d[um[nea]luĭ, cum s'aŭ pututŭ, ş'aŭ rădicatŭ cheltuiala la căsătoritulŭ dumisale, adeverindu-ĭ părinţiĭ pentru acestŭ satŭ precumŭ însămniază maĭ susŭ.

Iarŭ pentru ğumătate de satŭ de Făureştĭ, cu vadŭ de moară în Ichilŭ, ačasta s'aŭ socotitŭ să fii pentru comăndulŭ dumisale maicăĭ noastre, Lupi Log[o]f[e]t[e]s[eĭ]; decĭ, după datorie cè de obştii, la care frate i s'arŭ tămpla şi săvărşănie vieţiĭ dumisale, acela să o îngrijască, precumŭ să cadi, şi acelue să rămăe ačastă ğumătate de satŭ dinŭ Făureştĭ.

Pentru înpărţala Ţiganilorŭ č-aŭ rămasŭ di la părinţiĭ noştri, încă să să ştii că la aceştĭ Ţiganĭ fratele nostru Gavrilŭ Donicĭ n'aŭ avutŭ treabă, căcĭ aŭ fostŭ făcutŭ cu altă ğupăneasă, cu fata Apostuluĭ bivŭ Velŭ Jăc[niceriŭ].

Pentru Ţiganĭ s'aŭ socotitŭ, cu voe fraţilorŭ, s'aŭ datŭ dumisale luĭ Darii Donicĭ Velŭ Vor[nicŭ] 2 fičorĭ a Surduluĭ, anume Ştefanŭ şi Trifanŭ, şi cu surorile lorŭ ce s'orŭ afla, şi Leontei, fičorulŭ luĭ Istrate, cu surorile luĭ, şi Lupanŭ, fičorulŭ lu Potorache; iarŭ 4 Ţăganĭ: treĭ fečorĭ a luĭ Dumitraşcu fratele luĭ Potorache, anume Ionŭ Brănză şi Vasăle şi altŭ frate a lorŭ maĭ micŭ, cumŭ l-arŭ fi chemăndŭ, şi cu surorile lorŭ s'aŭ datŭ înŭ parte surorilorŭ noastre, Marei, ğupănesăĭ dumisale luĭ Macriĭ Velŭ Banŭ, şi Nastasăi luĭ Ştefanŭ Căpoticĭ vt[ori] Post[elnicŭ]; şi Ştefanŭ fičorulŭ luĭ Potorache.

Darii Donicĭ Velŭ Vor[ni]cŭ; Dimitrii Macriĭ Velŭ Banŭ; Ştefanŭ Căpoticĭ vt[ori] Post[elnicŭ].

Donicĭ înseamnă fiul luĭ Done (alte familiĭ cu acest nume, vol. XI, p. 280, nº 37). Familia era băsărăbeană, precum dovedeşte aşezarea moşiilor eĭ, aşa cum se vede din chiar actul ce se publică maĭ sus.

Darie Donicĭ e începătorul familieĭ boiereştĭ cu acest nume. El trăia în jumătatea d'intăiŭ a veaculuĭ al XVII-lea.

Darie porni din rîndurile slujitorilor de la cetăţile de hotar, se

pare. Cea d'intăiŭ soție a luĭ a fost fata luĭ Apostol, care ajunse Mare-Jicnicer [1].

Ea pare să-ĭ fi adus averea, și putem urmări alcătuirea acesteĭ averĭ după aceiașĭ condică a d-luĭ Iuniu Lecca, din care am scos și împărțeala moșiilor.

Lăsăm să urmeze actele în resumat:

7145 (1636-7). „Anghelina, fata luĭ Sămionŭ Codăŭ otŭ Bezănŭ", dă „un locŭ de casă fratelui nostru, luĭ Apostulŭ Aprodulŭ, cu locŭ de ocolŭ și de arie și cu locŭ de grădină, ce este triaba casăĭ omuluĭ". Cine va călca, „să fii trecletŭ și procletŭ și anaftima și în locŭ cu draciĭ". Marturĭ: „popa Bălanŭ dinŭ Bizinŭ și Ionașco ginere otŭ tamŭ și Ionașcu Bățŭ otŭ tamŭ și Costinŭ și Ivanco otŭ tamŭ. Petre otŭ Turbureștĭ, Ionașco Popăsculŭ otŭ tamŭ și Albulŭ otŭ tamŭ și Moga otŭ tamŭ și Bosăi otŭ Gărbleștĭ și Iosăpŭ otŭ tamŭ" „și Vasăle fečorulŭ luĭ Grozavŭ de Tulbureștĭ".

14 Maiŭ 7146 (1638). „Toaderŭ și Bălanŭ și Costinŭ, fičorulŭ luĭ Crăčunŭ Gălbenianuluĭ, nepoțăĭ Petriĭ luĭ Codăŭ", vînd partea lor din Bezin, „undi să chiamă parte luĭ Nicoriță", luĭ „Apostulŭ Aprodulŭ, fečorulŭ luĭ Măteiiașŭ de Tulbureștĭ", pe 14 talerĭ.

1-iŭ Iulie 7156 (1648). Vasile-Vodă, luĭ „Ionașcu Meleșanulŭ dinŭ Țăgăneștĭ". Să măsoare la Bizin „helășteul luĭ Bățŭ." „Și cătŭ va hi dela de lungu să li măsorĭ toate, să fii așa de lungĭ, și să puĭ și sămne, precumŭ le va fi fostŭ tocmala . . ., a slugiĭ noastre, a luĭ Apostul părcălabulŭ de Orheiŭ și altorŭ răzeșĭ, și să le măsorĭ aceli patru hălăștei, să fii toate ca cela din ğosŭ "

„U Orheiŭ", Iunie 7159 (1651). „Grăjdiianŭ săn Gavrilŭ di Bizinŭ, nepotulŭ Fătuluĭ di acolo", vinde din Bizin a opta parte, „care ocină mi-aŭ rămasŭ di la părințiĭ meĭ", luĭ „Apostolŭ bivŭ Velŭ Pit[ariŭ], părcălabŭ orheiscoĭ", pentru 70 de leĭ. „Și un hălășteŭ ce este înpreună cu dumnealuĭ și cumnatulŭ dumisale, și eŭ amŭ ğumătate într'acelŭ hălășteŭ." Marturĭ: „Ionașcu Rusulŭ bivŭ Velŭ Medelnicerŭ și Gheorghii Catargiu bivŭ Pah[arnicŭ], părcălabŭ orheiscoĭ, popa Istrate celŭ domnescŭ, de tărgu de Orheiŭ, Vasăle celŭ Mare, Bățu de Bezinŭ, Costinŭ și Andrunachi de acolo."

Bizin, 28 Septembre 7163 (1655). „Lupulŭ de Bezinŭ, fečorulŭ Angheliniĭ, nepotŭ luĭ Codăŭ de Bezinŭ", vinde luĭ „Apostulŭ č-aŭ fostŭ Jăc[niceriŭ]-Mare" parte din sat, și „hălășteulŭ carele aŭ fostŭ a moșu-meŭ, luĭ Codăŭ, și a tătăne-meŭ, și alŭ meŭ, pe 150 de talerĭ." „Că săntŭ cuconiĭ noștri verĭ primarĭ cu a dumisale . . . Cum iaste hăleșteulŭ luĭ Bățŭ di la vătaștină."

[1] Se pomenește (p. 30 în Condică) o vînzare făcută „luĭ Mătieșŭ dinŭ Tulbureștĭ, tatălŭ luĭ Apostulŭ Vor[nicŭ] de Poartă, dinŭ bătrănul Căzanŭ", și luĭ Ștefan fiul luĭ Mătieș.

Marturĭ: „dum[nea]luĭ Apostulŭ părcălabulŭ de Orheiŭ, fičorulŭ luĭ Ionaşcu Rusulŭ Log[o]f[ă]tŭ-celŭ-Mare, şi dum[nea]luĭ Gheorghi Catargiu č-aŭ fostŭ Paharnicŭ, dum[nea]luĭ Todosăi părcălabulŭ de Orheiŭ şi dum[nealuĭ] Vas[i]le Vor[nicŭ] de gloată din Popşăştĭ şi Ionaşcu Băţu de Bezinŭ şi frate-săŭ Costantinŭ de-acolè şi Andrunachii de Bezinŭ şi Coţulŭ, fečorulŭ popiĭ luĭ Bălanŭ, şi Badiulŭ şi Merăuţă, fičoriĭ luĭ Băţŭ, şi Andriĭ Săpotianulŭ de Tulbureştĭ şi Ionaşcu Popăsculŭ de-acolè şi Dumitru, fečorulŭ Andreichiĭ de-acolè şi alţĭ oamenĭ bunĭ megieşĭ".

La 7165 (1657) pomenit el şi „Mătieşŭ Sturză părcălabulŭ".

La 24 Ianuar 7171 (1663) se judecă la Domnie „Luchiiana, ğupăneasa luĭ Apostul č-aŭ fostŭ Jăcnicerŭ, şi cu fečorulŭ eĭ, Toaderŭ, cu Apostolachii părcălabulŭ, fečorulŭ luĭ Ionăşcuţă č-aŭ fostŭ Log[o]f[ă]tŭ-Mare", pentru vadul de pe Răut, „maĭ ğosŭ de tărgu de Orheiŭ şi di unŭ satŭ ce să chiamă Piatra-din-ğosŭ, ce să ţăne de ocol[ulŭ] tărguluĭ", cumpărate „di la popa Gligorie č-aŭ fostŭ popă domnescŭ în tărgu în Orheiŭ, şi di la fičoriĭ săĭ, di la Ghiorghii şi di la Vasăle şi di la Chiriiacŭ", cari o aveaŭ de la Iliana Lelicoaia, „ğumătate luĭ Buzescu Armaşulŭ, şi di la fraţăĭ eĭ", „hăleşteulŭ totŭ, în hotarulŭ Furcenilorŭ şi maĭ susŭ de toate hăleşteile, până unde să înpreună cu hotarulŭ tărguluĭ, cumŭ ne-aŭ arătatŭ şi zapisă". „Iarŭ Apostolachi părcălabulŭ aşă aŭ datŭ samă. . . Căndŭ s'aŭ văndutŭ acelŭ heleşteŭ, n'aŭ ştiutŭ nimică răzăşiĭ, şi aŭ dusŭ să întoarcă Postolachiĭ cu aceĭ răzăşĭ baniĭ înnapoĭ Apostoloae." Se decide: „Nu potŭ să întoarcă, de atăta somă de vremi".

La 15 Septembre 7197 (1688). „Dumitraşcu Hanghelŭ şi Ursulŭ şi Mirăuţă şi Gheorghii şi Gavrilă şi Mateiŭ Năvodarĭ" mărturisesc, pentru acelaşĭ vad cumpărat de la „Gligoriĭ Rospopŭ", că l-a ţinut Apostol şi acum fiiĭ luĭ, nu răzăşiĭ de Furcenĭ. Marturĭ: „Sava părcălabulŭ şi popa Costantinŭ potropopulŭ şi Andriiŭ Buze şi Arionŭ coteţiĭ (= cupeţiĭ) şi alţĭ oamenĭ".

Din această căsătorie Darie Donicĭ are un fiŭ, Gavril, care ajunge pîrcălab la Orheiŭ şi el, în locul pe care mult timp îl avuse bunicul săŭ după mamă [1].

Întăia oară-l înfăţişează un act din 1689, al cărui resumat urmează:

„Tăste *(sic)*, fata Tudoriĭ, şi Aritonŭ, fičorulŭ luĭ Gheorghii", daŭ parte din Bezin „luĭ Nistoru dinŭ Bezinŭ". Marturĭ: Apost[olŭ] părcălabulŭ de Orheiŭ, Lupulŭ de Bezinŭ, Ionaşcu Băţu, tijŭ otŭ tamŭ, Sămionŭ Mihuleţu de Orheiŭ, şi alţĭ oamenĭ bunĭ megieşĭ. El încă i-aŭ dăruitu-ĭ cu cincĭ leĭ bătuţĭ şi tocmiţĭ ca nişte fraţĭ."

[1] Acesta maĭ e pomenit cu alţĭ Orheienĭ într'un act fără dată.

Alt zapis fără dată se referă la încă o cumpărătură a luĭ. „Bălanŭ și popa Costinŭ și Andrieșŭ, fičoriĭ Gălbineanuluĭ“, vînd „dumisale Apostuluĭ părcălabuluĭ de Orheiŭ triĭ părţĭ ale Costioai, dinŭ heleșteŭ, înŭ parte dinŭ ğosŭ, dreptŭ 60 leĭ“. Vinde partea sa din sat „Toaderŭ, fečorulŭ Gălbinianuluĭ, frate celoralalţĭ fraţĭ“, pentru 20 de leĭ. Marturĭ: „dum[nea]luĭ Jăcniceriulŭ Sturză și Vasilie celŭ Mare dinŭ Popșăștĭ și Băţŭ dinŭ Bezănŭ și Lupul diiacul, Bălanŭ și Costinŭ și Andrunachii.“

Și în Lopatna vinde „Lupul fičorul Anghelinii nepotulŭ luĭ. . ., luĭ Codăŭ, dumisale Apostuluĭ părcălabulŭ de Orheiŭ“, pentru 13 ughĭ (p. 32). Marturĭ: „Ionașcu Rusulŭ bivŭ Velŭ Medelnicerŭ, Gheorghii Catargiu, părcălabulŭ de Orheiŭ, Vasăle celŭ Mare dinŭ Popșăștĭ, Pavălŭ Stancă dinŭ Tulbureștĭ, Ionașcu Băţu dinŭ Bezinŭ“, etc., pe lîngă un „Sturză“ (f. dată).

Hotarnica heleșteielor luĭ, pe p. 33 (nume: Negre Zatiču, vătaștina, heleșteulŭ luĭ Băţŭ).

Apostol, Postolachi, era nume obișnuit între aceștĭ răzeșĭ de margine.

Bizin, 29 Decembre —. „Toaderŭ sănŭ Lupuluĭ otŭ Bizinĭ“ dă „luĭ Vasăle, văru-meŭ, dintr'unŭ pămăntŭ a măne-mè a trie parte dinŭ totŭ pămăntulŭ . . ., denainte luĭ Bărdarie și dinainte Badiuluĭ și dinainte luĭ Postolachi Băţŭ și dinainte luĭ Postolachi sănŭ Ivancu“. Iscălesc: Gligorča, Andriĭ.

Iașĭ, 24 Octombre 7198 (1689). Costandin-Vodă către „Gavrilŭ Donicĭ părcălabulŭ, nepotulŭ luĭ Apostulŭ č-aŭ fostŭ Jăcnicerŭ“, ca să-șĭ caute „în ţara Domnii Meli, unde arŭ afla, aĭ săĭ drepţĭ vecinĭ cariĭ iĭ săntŭ di la moșă-săŭ, di la Apostolŭ Jăcnicerŭ, dinŭ satŭ dinŭ Bizănŭ, anume Vasăle Gribince și Bălăbanŭ, cu frate-săŭ Sărghei, și fečoriĭ Coluneţiĭ și Gavrilă cibotariulŭ și Gheorghei Bezmănariulŭ, fečorulŭ Petriĭ, și alţăĭ, careĭ orŭ maĭ hi, hie unde i-arŭ afla, orĭ în satŭ domnescŭ, saŭ boerescŭ, saŭ călugărescŭ, saŭ în tărgu, saŭ în slobozîĭ, saŭ hieunde i-ar afla, să aibă a-ĭ lua de grumazŭ, cu totŭ ce vorŭ avè, și să-ĭ ducă la urmă, de unde s'aŭ dusŭ; și nime să nu stè înpotriva cărţiĭ Domnii Meli“.

La 7 Novembre următor, același Domn scrie luĭ „Ionŭ Costinŭ Sărdarŭ, că Gavril Donicĭ a pîrit pe „Toderașcu bivŭ Postelnicŭ fičorulŭ luĭ Apostulŭ“, pentru vadul de la Răut și bălţile ce vînează cel din urmă. „Domnie Mè nicĭ pre unulŭ nu l-amŭ crezutŭ, ce i-amŭ triimesŭ acolò la dum., să le eĭ sama“, cu „oamenĭ bunĭ, megieșĭ di din preğurŭ. . . Să ià brazde în capŭ.“

Răspunsul vine la 30 Novembre, de la „Ionŭ Costinŭ Sardarŭ“, care „sărută poala Mării dumisale“.

„Gavrilŭ Donicĭ, pîrcălab de Orheiŭ“, a adus scrisoarea domnească. E vorba, cum s'a spus, de iazul de la „Grigorie Răspopulŭ, č-aŭ fostŭ

preotŭ domnescŭ în tărgu în Orheiŭ" și „lovește pără în hotarulŭ tărguluĭ". Iocanoschi *(sic)*, „unŭ bătrănŭ" „care aŭ fostŭ răzășŭ de acelŭ locŭ, de Furcenĭ", spune că „acelŭ ispisocŭ făcutŭ di la Duca-Vodă nu-ĭ dreptŭ, ce-ĭ făcutŭ pre mită; decĭ și elŭ săngurŭ acelŭ Iablanoschii, aŭ mărturisitŭ cumŭ elŭ săngurŭ aŭ fostŭ, pârășulŭ heleșteuluĭ înnainte Ducăĭ-Vodă". Se află dreptatea luĭ Donicĭ. Toderașcu dă hîrtiile. Marturĭ: „Dumitrașcu, Gavrilă, Sava Țurcanulŭ, Gheorghii Năvodarŭ, Merăuță, Miculŭ otŭ Sălește, Iablanoschii".

La 12 Maiŭ 7232 (1724), Gavril era mort. Fiul săŭ, Miron, pîrcălab de Soroca, lua, de la „Carpu Armașulŭ, ficorulŭ —, nepotŭ Chirițoae dinŭ satŭ dinŭ Bezinŭ", o parte din acest sat „și dinŭ Lopatna", pentru 15 leĭ, înnaintea luĭ „Toma părcălabulŭ și Andreieșŭ sănŭ Bartholomeĭ și Andrunachi vameșŭ, bratŭ Andrieșŭ, și alțĭ oamenĭ bunĭ, bătrănĭ, și dinŭ răzășĭ", cari pun degetele (iscălesc și „Mărdarii bivŭ vt[ori] Sulger, Neculaĭ sănŭ Toaderŭ Orheianulŭ, diiaculŭ de Cămară, Andriĭ vătavŭ, Ionŭ bilŭ sotnicŭ, Iordachi sănŭ Misiriĭ otŭ Romanŭ", fruntașiĭ de atuncĭ aĭ Soroceĭ".

Peste cîțĭva anĭ, Miron Donicĭ face apoĭ următoarea însemnare a pămînturilor ce are de la vechiul Apostol:

Moșiile căti avemŭ dinpreună cu uncheș[ulŭ] Ștefanŭ, di pe moșulŭ nostru Apostulŭ Velŭ Jăc[nicerŭ], letŭ 7238 [1730], Iulie 15.

Părțĭ dinŭ Bezinŭ, cu 4 iazurĭ, 2 iazurĭ întregĭ, cumpărătură otŭ Lupulŭ otŭ Bezănŭ, otŭ sănoveĭ popa Bălanŭ, și unŭ iazŭ de înpărțală cu Andronicŭ, ğumătate a nostru, otŭ Grăjdianulŭ fătulŭ, iarŭ ğumătate d'inpărțală și altŭ iazŭ de înpărțală, cu totŭ satulŭ.

Părțile otŭ Lopatna, cu ğumătate de bătrănŭ di la unŭ moșŭ a nostru, Ștefanŭ Mătieșăsculŭ, danie otŭ Lupulŭ.

Părțile otŭ Tulbureștĭ, otŭ Telișăŭ, otŭ Poenĭ, cu părțile ce avemŭ tijŭ de pe moșulŭ nostru, Ștefanŭ Mătieșăsculŭ, cu locŭ de vii și părțĭ pin heleștei.

Parte de moșii cătă s'o alege otŭ Prisăcina *(sic)*, dinpreună cu Andrunachi și cu preutiasa, fečoriĭ luĭ Enachi otŭ Bezinŭ, dinŭ preuteasa.

Părțile dinŭ Micleștĭ, tijŭ cu Andrunachi și cu preuteasa.

Băloșăștiĭ, pe Răutŭ, numaĭ cu uncheș[ulŭ] Ștefanŭ.

Părțile otŭ Cĭofenĭ, tijŭ cu uncheș[ulŭ] Ștefanŭ.

Părţile otŭ Răspopenĭ pe Dobruşa, tijŭ cu uncheş[ulŭ] Ştefanŭ.

Iazulŭ di la Furcenĭ, tijŭ cu uncheş[ulŭ] Ştefanŭ.

Satulŭ Popeştiĭ, pe Işnovăţu, la Lăpuşna, cu Andrunachi şi cu preuteasa.

Mironŭ Donicĭ Velŭ Jăc[niceriŭ].

Părţile otŭ Brătcenĭ, pe Răutŭ, cu uncheş[ulŭ] Ştefanŭ.

Părţile otŭ Hăjdenĭ, pe Răutŭ, cu uncheş[ulŭ] Ştefanŭ.

Părţăle otŭ Sărătenĭ, cu uncheş[ulŭ] Ştefanŭ.

Mironŭ Donicĭ bivŭ Velŭ Jăc[nicierŭ].

Ţiganiĭ ce avemŭ, tijŭ înpreună cu uncheş[ulŭ] Ştefanŭ.

Mazăre Ionŭ i Iordachi, fečorulŭ luĭ Făţică, tijŭ fečorŭ luĭ.

Titiiana, fată care este după unŭ Ţiganŭ a neniĭ Vornicululuĭ Donicĭ, şi amŭ luatŭ altă fată de Ţiganŭ, şi aŭ muritŭ.

Ileana, tijŭ fată luĭ Mazăre, care este măritată după unŭ Ţiganŭ turcitŭ.

Chilie Hurueniasă, fata luĭ Gavrilŭ Ţiganulŭ, care o ţini Horuianŭ.

Mărie, tijŭ fata luĭ Gavrilŭ, care o ţine Bursa Ţiganulŭ g[ospo]d.

Unŭ pogonŭ şi ğumătate de vii la Bezinŭ, tijŭ înpreună cu uncheş[ulŭ] Ştefanŭ.

Miron Donicĭ bivŭ Velŭ Jăc[niceriu]; Apostulŭ Donicĭ părcălabŭ; Neculaĭ Donicĭ.

Decĭ la 1730 Miron era acum, urmînd cariera buniculuĭ, Jicnicer-Mare. Un frate al luĭ Apostol e intitulat pîrcălab: la Soroca, în locul Orheiuluĭ, iar un al treilea, Nicolae, poartă numele bunuluĭ de spre tată.

La 20 Ianuar 7239 (1731). „Ioniţă Gĭosanulŭ şi cu frate-meŭ, Postică şi cu mătuşă-mè, Aniţa“, vînd „ğupănuluĭ Mironŭ Donicĭ Velŭ Jăc[niceriŭ] i părcălabŭ Săročcăĭ *(sic)*“, parte din Făureştĭ, care era în bătrînul Mărzoae şi al Mironeştilor. Marturĭ: „Andrunachi Post[elnicŭ], Gheorghii, şoltuzŭ otŭ tărgulŭ Soroca, Neculaĭ, Ştefanŭ, Loghinŭ Sfeclă, Gheorghiţi, Macsănŭ sănŭ Mitula otŭ Micleştĭ, Onofreĭ sănŭ popa Timuşŭ, Neculaĭ Cočorvă, Costandinŭ Mafteiŭ, Iordachi Cĭohian“. Scrie „Neculaĭ diiacon“.

Tot în Soroca, la 1-iŭ Maiŭ, se vinde luĭ Miron, de „Toaderŭ

fečorulŭ Agafiţăĭ, nepotulŭ Săvienesăĭ, suroriĭ luĭ Aftonii", parte din Făureştĭ. Pomenit Chipriianŭ. Marturĭ: Neculaĭ, Vasăle Aftoni. Postică, Gligoraşŭ, nepotŭ Cozmiĭ otŭ Cotijănĭ, Gheorghiţă popa, Ilie sănu Ioniţă"; scrie acelaşĭ.

La 23 Iunie, în Chişinăŭ, „Sandulŭ Băţŭ, fečorulŭ luĭ Andriiŭ Băţŭ, nepotulŭ Mironesculuĭ", din acelaşĭ sat, vinde altă parte din acest sat de pe Ichil, pe 10 leĭ. Marturĭ: „Vas[i]le vam[e]şŭ, Agapii şoltuzŭ, Vărlanŭ Popescu, Ştefanŭ sănŭ Aftini, Toaderŭ Onaşcu, Dumitraşcu Budulŭ, Vas[i]lachi bivŭ Vor[nicŭ] otŭ Turbureştĭ, Adamŭ Vor[nicŭ] otŭ Turbureştĭ"; scrie „Vicolŭ Varticŭ hotnogulŭ".

La 7250 (1742), 5 Iulie, Miron nu maĭ trăia. Domnul porunceşte luĭ Pavel Vel Sărdar şi luĭ Carpu biv Vel Medelnicer, precum şi Postelniculuĭ Veličco Cuza, să cerceteze împresurarea de care se plînge „dum[neaeĭ] Catrina Cluceroae, ğupăniasa răpousatuluĭ Mironŭ Donicĭ Velŭ Cluč[eriŭ]", din partea luĭ „Mihne, nepotulŭ luĭ Ionăşcuţă" la Bezin.

Peste un an, la 18 Iunie 1743, „săteniĭ otŭ Bezinŭ", cu „Ioniţă sotnicŭ de Căzacĭ de Soroca", „Andriiŭ Tătarulŭ, Stăvilă Mercă, răzăşĭ otŭ Bezinŭ", „Mafteiŭ sănŭ Savinŭ", „Toaderŭ Condra", alţĭ răzeşĭ, ca marturĭ şi cu „Pavălŭ Cireşŭ otŭ Soroca", scriitor, arată cu privire la partea care „înblă în Bezinŭ şi în Vale Lopătneĭ" şi pe care „Vărlanŭ, unchiulŭ Budeseştilorŭ", a dat-o luĭ Miron, Apostol şi Neculaĭ Donicĭ, cari „l-aŭ grijătŭ la moarte luĭ". Acum Neculaĭ ceruse mărturia lor pentru că „acmu, în vreme Moscalilorŭ, tămplăndu-să de aŭ datŭ dumneeĭ ğupăniasa luĭ Mironŭ zapisulŭ la Horodinca, înpreună cu alte zapisă s'aŭ răsăritŭ acelŭ zapisŭ şi altele".

Încă de la 9 Octombre 7254 (1745) „Catrina Cruceroae, a răpousatuluĭ Mironŭ Donicĭ", stă la socoteală cu „Ştefanŭ nepotulŭ luĭ Apostulŭ Jăc[nicerulŭ], fečorulŭ luĭ Toaderŭ Armaşŭ", pentru „unŭ satŭ anume Băloşăştiĭ şi o moară dinŭ Răutŭ, dinŭ susŭ de Furcenĭ"; zapisele fiind neîmpărţite, ieaŭ fiecare „şapte zapisă şi unŭ ispisocŭ". Altfel se împart pe din două. Martorĭ: Lupulŭ Donicĭ 3ti Spat[ariŭ], Neculaĭ Donicĭ, cumnatul.

Moara dă loc la o dezbatere între Constantin, fiul luĭ Miron, şi alţĭ răzeşĭ:

„Înştiinţămŭ cu ačastă scrisoare a noastră, după luminată porunca Mării Sale luĭ Vodă şi a dumisale Velŭ Sărdarŭ, viindŭ dum[nea]luĭ Vist[ieriulŭ] Costantinŭ Donicĭ, şi aducăndŭ şi pe preutulŭ Ilie Coreţchiĭ, şi luîndŭ sama, amŭ aflatŭ că aŭ avutŭ tocmală preotulŭ Ilii cu dum[nea]luĭ Vist. Costantinŭ Donicĭ cu aşăzare ca, după ce a găti moara, să o ţii preotulŭ Ilii doĭ anĭ, ca să-şĭ scoată cheltuiala moriĭ, şi di la aceĭ doĭ anĭ să între în moară şi Vist[ieriulŭ]

Costantinŭ Donicĭ, darŭ, fiindŭ pricină la mijlocŭ şi, neavăndŭ scrisoare la mănă de aşăzare, nicĭ o parte, nicĭ alta, amŭ socotitŭ ca să maĭ lasă Vist[ieriul] Constantinŭ Donicĭ să fii vadeaoa moriĭ pe triĭ anĭ, şi aşa s'aŭ priimitŭ şi dum[nea]luĭ, iarŭ, di la triĭ anĭ încoace, cătŭ aŭ maĭ trecutŭ, să să înpartă vinitulŭ moreĭ în ğumătate; şi preotulŭ Ilie nicĭ cu ačasta nu s'aŭ priimitŭ, nicĭ poronciĭ n'aŭ vrutŭ să să supui, ca să stè la dreptate, şi noĭ aşa amŭ cunoscŭtŭ că-ĭ dreptŭ, că dila sfărşitulŭ luneĭ luĭ Iulie, la veletŭ 7272 [1764], s'aŭ înplinitŭ vadeoa, pe triĭ anĭ, şi di la zi întăĭ a luĭ Avgustŭ să între şi dum[nea]luĭ Vist[ieriulŭ] Costantinŭ Donič în moară pe ğumătate de moară, parte dumisale, după cumŭ aŭ ţănut-o şi maĭ nainte; şi după cumŭ amŭ aflatŭ cu dreptulŭ amŭ datŭ ačastă scrisoare a noastră la măna dumisale Vist[ieriuluĭ] Costantinŭ Donicĭ. L[ea]t 7273 [1765], Fev[ruar] 11. Vasăle Carpu Şătr[ariŭ], Neculaĭ Toaderŭ Post[elnicŭ]."

Abia la 20 Februar 7274 (1766), „preotulŭ Ilii Coreschiĭ" se împacă. Fusese tocmeala, „fiindŭ moara stricată, să o ţiiŭ eŭ triĭ anĭ, să facŭ casa moriĭ, şi herăle şi iazulŭ să fii toate bune . . ., cumŭ şi petrile moriĭ să fii cu peatra č-amŭ luat-o acmu, după cumŭ săntŭ şi la alte morĭ, şi amŭ ţinut-o aceştĭ treĭ anĭ, luîndŭ vinitulŭ totŭ eŭ", ba chiar încă doĭ anĭ. Se judecă la „Păunŭ bivŭ Velŭ Pah[arnicŭ], Velŭ Sărdarŭ". „Şi după cumŭ i-o daŭ acmu grijită cu toate celi trebuinčoas[ă], aşa să mi-o dè şi dum[nea]luĭ la înplinire acestorŭ doĭ anĭ." La 1-iŭ April întră Donicĭ. Marturĭ: „Părintele potropopulŭ Vasăle otŭ Chişinăŭ şi dum[nea]luĭ Post[elnicŭ] Enachi Hermezăulŭ şi vătavulŭ Enache Zamşi, şi Manole Stăvilă, mazilŭ".

O hotărîre domnească din 1764 *(sic)*, 3 August, de la Grigore Alexandru Ghica-Vodă, se ocupă de afacere. Preotul îşĭ scosese cheltuiala îndată. E timp ca Donicĭ să iea „vinitulŭ, atătŭ dinŭ uimul moriĭ, cătŭ şi dinŭ heleşteŭ". Vel Sărdarul va cerceta cu „2, 3 mazilĭ şi oamenĭ bătrănĭ di pinŭ preğurŭ", „în frica luĭ Dumnezăŭ". „Aşijdere să maĭ jălui Costandinŭ Doniču că are o moşii Băloşeştiĭ otŭ Orheiŭ, cu scrisorĭ şi ispisoace g[os]p[o]d, şi oameniĭ ce-sŭ pe moşiia sa nu-şĭ daŭ căte aceĭ 6 potronicĭ pe anu de casă pe moşie sa, nicĭ aŭ făcutŭ aceli 6 zăle pe anŭ boerescŭ, 3 zăle de vară, 3 zăle de iarnă, după hotărăre testamentuluĭ". Să cerceteze de nu-s „moşinaşĭ" şi să dea „căte 6 potronicĭ pe anŭ, ce n'or fi datŭ, supuindu-ĭ să-şĭ dè dijma pe obiceiŭ, cumŭ şi vinitulŭ moşii de casă, după hotărăre testamentuluĭ".

Urmaşul luĭ Ghica, Grigore-Vodă Callimachi, se ocupă, la 3 Octombre 1767, printr'o poruncă dată luĭ „Gheorghii bivŭ Velŭ Med[elnicerŭ], Velŭ Sărd[a]rŭ", de această afacere. „Neţiindu-să elŭ de cuvăntŭ, pe de altă parte aŭ mersu şi aŭ stricatŭ moara ca să

nu încapă moara la stăpânire Vist[ieriuluĭ] Costantinŭ Donič, şi cu acè pricină de stricăčuni aŭ rămasŭ de iaste acmu moara iarăşĭ la stăpânire aceluĭ popă Ilii". Să cerceteze. Nicĭ oamenii din Băloşeştĭ nu daŭ dijma. Să facă „după hotărăre ponturilor Domnii Meli". „Osăbitŭ aŭ jăluitŭ pentru că i-aŭ ucisŭ înpreğuraşiĭ căteva vite de mascurĭ, arătăndŭ eĭ că aŭ pagube dinŭ ţarină, dinŭ păpuşoai, dispre mascuriĭ Vist[ieriuluĭ] Costandinŭ Donicĭ". Să judece, împlinind pe ceĭ vinovaţĭ, „pănă la acelŭ puţinŭ, odihnindu-lŭ acolo cu dreptate".

Zapisele Băloşeştilor, aflăm dintr'un act din 1774, le-a pus apoĭ Costantin zălog, „amanetŭ", la „Pah[arniculŭ] Ilii Rus[e]t", pentru 60 de leĭ cu dobîndă. Ginerele săŭ, autorisat anume, le reclamă la acea dată. Donicĭ le pusese zălog acestuia „cu dobănda dinŭ zăce unsprăzăcea". Zapisele privesc pe „Ivaşco dinŭ Izbeştĭ, Ştefanŭ otŭ Coţiicu". Două iepe = 17 galbenĭ. Se vede de aicĭ că „Apostul" a fost şi „părcălabŭ de Hotinŭ". Apoĭ aflăm pe Buhuşŭ Grebencea, Ihnatoschii, Călina Bălăniasa, Cuculŭ, Maţencu, Drahna, Rughina (bărbat), Isaia, Parasca, Marta, Uliiana, Dumănesculŭ, Vasăle Măzărachi, căp[i]t[anulŭ] Carpŭ otŭ Furcenĭ". 2 boĭ bunĭ = 15 leĭ.

La 18 August 1766, o hotărîre domnească menţionează pîra luĭ „Costandinŭ Donicĭ bivŭ treti Vistier asupra văru-săŭ, luĭ Andriiŭ nicĭ Post[elnic] şi asupra altorŭ răzăşĭ, de moşie Făureştiĭ otŭ Or-Doheiŭ". Andreĭ „urneşte" pe omul văruluĭ săŭ, „la Vădenĭ şi la Păşcanĭ, unde nu-ĭ răspundŭ zapisăle."

Hotarulŭ pomeneşte:

„Vale Vădăniĭ, la un părŭ îngemănatŭ, Vălceo Epuraşuluĭ, Făntăna luĭ Mironŭ, în gura Hărtopuluĭ, costişa Vălceliĭ Cănipiĭ, fundulŭ Dorocucăĭ, pără în prăvalŭ, în costişa VăiĭScurtiĭ, care acolò daŭ de samă Vasăli Aftoni, etc., drumulŭ ce merge pe Ichilŭ, gura Văi Vălceliĭ."

La 1766 stătea în Bezin „Marie, fata luĭ Gavrilă Donič, ce l-aŭ *(sic)* ţănutŭ Ioniţă Leca". Era o femeié bătrînă, care avea un fiŭ, Costandin, şi o fată măritată cu „ereĭ Gavrilă otŭ Săneştĭ", care mărturiseşte şi el alăturĭ de „socră-mè, mama Marie". Murise, nu numaĭ fratele eĭ Miron, dar şi mama lor, Catrina. Casa luĭ Miron era clădită pe un loc de la „Ştefan Coreschiĭ, fečorulŭ luĭ Tudorŭ, nepotu Apostuluĭ de Bezinŭ", căruia i se dase în schimbul acesteĭ „baştine" părţile luĭ Miron din Bălăneştĭ. Un „Ion Căp[i]t[anulŭ]", un „Ilie Pah[arniculŭ]" întăresc şi eĭ mărturia făcută pentru Constantin fost al treilea Vistier, fiul luĭ Miron.

La 19 Iulie 7277 (1769), acelaşĭ Donicĭ din Bezin, care trăia în obscuritate, pe cînd neamul luĭ Darie Donicĭ, născut din a doua căsătorie a tatăluĭ lor, se ţinea în rîndul boierilor marĭ aĭ Moldoveĭ, cumpără loc de la „Toaderŭ, fičorulŭ luĭ Andriiŭ şi a Gafii,

nepotulŭ luĭ Savinŭ dinŭ Bezinŭ", şi de la soţia luĭ, Aritoana (Haritoana), — locul fiind în bătrînul Andrunachie, şi în bătrînul „băţăsc". Sînt marturĭ „Filipŭ Vor[niculŭ] otŭ Bezinŭ, răzăşŭ, Vasăle sănŭ Andriĭ Prăjăscu, răzăşŭ otŭ tamŭ, Ioniţă Pănuţŭ, răzăşŭ otŭ Tilişăŭ, Vasilii prot. otŭ Orheĭ, Macriiŭ" — decĭ şi neamul pornit din căsătoria feteĭ luĭ Nicolae Donicĭ cu un Macri rămăsese în părţile orheiene —, „preotulŭ Trohinŭ otŭ Steşcanĭ, Costantinŭ sănŭ preutulŭ Gheorghieşŭ, nepotŭ de soră Vor[niculuĭ], răzăşŭ otŭ tamŭ".

Hotărnicia locurilor luĭ Costantin Donicĭ se face încă de la 1-iŭ Septembre 1764, în ființa răzăşilor din neamurile: Ignat, Mercă, Andronachi, Sîrghii, Gălcă, Răčulŭ, Bosăiucŭ, Bădiculŭ, Moga, Buzulŭ, Pantiulŭ, Erhanŭ, din Bezin, Tilişăŭ, Camince, Borzeştĭ, Cobălca, Ţigăneştĭ şi Persăcina (unul e căpitan, altul stegar, un al treilea vătaf, alţiĭ preoţĭ). Vin şi rudele luĭ Constantin Miron Donicĭ, „Constandinŭ Donič Velŭ Şăt[rarŭ], fiiulŭ răpousatuluĭ Postolachi Donič č-aŭ fostŭ vt[ori] Log[o]f[ă]t, Andriiŭ Donič Post[elnicŭ], cu frati-săŭ Vasăle, fii răpousatuluĭ Neculaĭ Donič č-aŭ fostu Pitarŭ-Mare, şi Dumitraşcu sănŭ Ştefanŭ Coreţchi, protopopulŭ de Orheiŭ" — al doilea protopop orheian din neamul Doniceştilor, care dădea pîrcălabĭ cetăţilor [1]. Pămînturile sînt în bătrînul Andrunachi, „care să înparte în doĭ cu bătrănul Băţŭ, şi bătrănulŭ Lupulŭ este săngurŭ pe ğumătate de satŭ". Măsură cu „odgonulŭ de triĭzecĭ de stănjănĭ, şi stănjănulŭ de optŭ palme". Se înseamnă locurile: „Valea Sămbuluĭ lăngă şliahŭ, şliahulŭ vechiŭ, Podulŭ vechiŭ". „Hotarulŭ Bezănuluĭ s'aŭ cuprinsŭ înŭ hotarnica Telişăuluĭ, fiindŭ dinŭ vechile vremĭ totŭ unŭ hotarŭ, după cumŭ arată uriculŭ celŭ vechiŭ di la Ilie-Vodă şi Ştefanŭ-Vodă, č-aŭ fostŭ fraţĭ, fii răpousatuluĭ Alexandru-Vodă celŭ bătrănŭ, dinŭ veletŭ 6944 [1436], Maĭ 4." (Nume: Isac, Terchilă, Armina Popşoaia, Hărlăŭ — *bătrîn* în Prisăcina —, Şăndre — alt bătrîn).

Vînzare către Costandin Miron Donicĭ se face şi de „Aftenii, fičorulŭ luĭ Moisăĭ dinŭ Bezinŭ", pentru „2 vacĭ cu viţăĭ bunĭ, preţăluite cu oamenĭ bunĭ şi răzăşĭ, cariĭ maĭ ğosŭ s'aŭ iscălitŭ, dreptŭ 24 de leĭ şi şasă leĭ banĭ de argintŭ" (p. 39. Marturĭ eraŭ, „Vasăle Coreschii, Vasăle Budigŭ, Sandulŭ Sofronii, Toaderŭ Voziianulŭ"), de un alt sătean, pentru „doĭ boĭ bunĭ, preţăluiţĭ cu oamenĭ bunĭ megieşĭ şi Bezănenĭ vechĭ şi răzăşĭ de Bezinŭ şi de Lopatna, dreptŭ 30

[1] *Se maĭ pomenesc surorile luĭ Miron, Postolachi şi Neculaĭ Donicĭ:* „Catrina č-aŭ ţinut-o Ionŭ potropopulŭ", „Ilinca č-aŭ ţinut-o Toaderŭ Negruţŭ, Marie č-aŭ ţinut-o Ioniţă Leca, Ilinca č-aŭ ţinut-o Toaderŭ Loghinŭ, Tasie č-aŭ ţinut-o Andrunachi Vartholomeĭ Post[elnicŭ]", „Darie Donicĭ Sărdariŭ", care a luat loc de la „Lazorŭ bivŭ Căp[i]t[anŭ], fečorulŭ călugăruluĭ dinŭ Sănguurenĭ".

de leĭ" (Martur și un Miclescu, un Bătcă, „Agachi Hriza, Ioniță Loghinŭ diiaconŭ, răzășŭ, Vasăle sănŭ Ghiorghii Olariulŭ otŭ Camence, Ioniță Pănuță").

„Cuconașulŭ Ilii, fiiulŭ dum[nealuĭ] Vist[ieriuluĭ] Costandinŭ Donicĭ", al luĭ Miron și Catrineĭ, apare în Iulie 1782 (p. 43). (Martur: fiul luĭ „Vasăle meșterulŭ din Țăgăneștĭ"). Alt act îĭ zice Ilieș (se pomenește „Dănilesculŭ ce aŭ fostŭ vătavŭ la casa dum[nealu]ĭ răpousatuluĭ Mironŭ Donicĭ dinŭ Bezinŭ". Vier era Mafteiŭ Rusul. Vînzătorul scrie: „Acumŭ înŭ vreme răzmerițălorŭ, robindu-mi-să fimee și copii, și prăpădindu-mi-să toate, s'aŭ prăpăditŭ și zapisulŭ acesta". V. p. 46: „s'aŭ răzlețit la vreme răzmirițilorŭ, cu alte neamurĭ").

Constantin, tatăl săŭ, trăia încă. El cumpără necontenit locurĭ, ba chiar și „ezăște cu puțintè ezătură de răzășiĭ și săteniĭ de Bezinŭ, de li-aŭ fostŭ pentru adăpare vitelorŭ și topitoare răurilorŭ", precum făcuse și Miron, „fiindŭ și stăpânulŭ satuluĭ și răzășŭ în preună cu săteniĭ de Bizinŭ", durînd și moara, ce o stăpînește: „pănă ce s'aŭ și săvărșitŭ dum[nea]luĭ în Soroca", iea venitul de la dînsa. Martur: „Ștefanŭ Schirașŭ, dascalulŭ otŭ Camince", care și scrie; p. 51. „Preotul Ștefanŭ Gane otŭ Cobălca"; p. 52. Alexandru Borălă; p. 52 „Lupa preuteasa a popiĭ luĭ Ionŭ din Chișănăŭ"; p. 53.

La 1783 un Darie Donicĭ Păharnicul, alăturĭ de Iordachi Erhanulŭ, cereaŭ măsurătoarea vechilor iazurĭ ale luĭ Apostol cel d'intăiŭ (pp. 44-7). (Odgon de 30 de stînjenĭ. Sate vecine: Lohaneștĭ, Pelineĭ, „margine Codruluĭ", Beleuza, Camence, Sambola.

Nume: Pantiul, Frate, Trofin, Aritoana, Cobălcea, Armena Popșoaia, Ștefca, Bozul, Zamă, Frățiianŭ, Otavă, Dănielescul, Moga, Petre Stolnicelŭ, Iane Pah[arniculŭ], Vasăle Cĭolaculŭ. Un „Mihălachi dascalulŭ", p. 48. — Nepoțiĭ Nazariĭ, „postrănepoțiĭ Gligorciĭ": și „postrămoșulŭ". — De notat: „zălojătura Antemii". „Darii Cărlanŭ"; p. 50).

Răzeșiĭ nu se lăsaŭ ușor „anexațĭ", și eĭ o și spun la 1784 cu prilejul uneĭ „daniĭ". „Care zapise săntŭ în măna dumisale Spătariuluĭ Costantinŭ Donič, fiiulŭ răpousatuluĭ Apostolachi Donicĭ dinŭ Telișăŭ, că, fiindŭ noĭ răzășĭ totŭ la unŭ bătrănŭ cu boeriĭ Doniceștĭ. și avăndŭ dum[nea]luĭ pricină de judecată cu Sărghieștiĭ, ni-aŭ rugat ca să dămŭ zapisăle, ca să să îndreptezi, și iarășĭ să le dè la măna noastră, care zapisă săntŭ, și unŭ ispisocŭ di la Vasăle-Vodă și zapisulŭ cu suretŭ pentru aceste părțĭ de moșie. Și, cerăndŭ noĭ ca să ne dè scrisorile noastre iarășĭ la măna noastră, dum[nea]luĭ ne-aŭ răspunsŭ ca să-ĭ dămŭ cheltuială ce aŭ cheltuitŭ cu hotărătulŭ moșiilorŭ, și, căndŭ ni-amŭ priimitŭ noĭ ca să-ĭ dămŭ cheltuială ce a fi cu dreptulŭ, dum[nea]luĭ ni-aŭ răspunsŭ ca să le vindemŭ dum[i]sale. Și, văzindŭ noĭ că dum[nea]luĭ

umblă să ne înstreineză dinŭ moşiile noastre ci ne săntŭ baştină şi moştenire moşilorŭ şi a părinţilorŭ noştri, şi cunoscăndŭ noĭ că dum[nea]luĭ umblă cu înşălăčunĭ ca să ne rătăčască dinŭ moşiile noastre, şi fiindŭ noĭ oamenĭ săracĭ şi lipsiţĭ dinŭ întămplare vremilorŭ, şi, cunoscăndŭ multŭ bine di la dum[nea]luĭ cuconulŭ Costantinŭ 3-ti Vist[ieriulŭ], li-amŭ datŭ danii dumisale, după cumŭ să arată maĭ susŭ. Căcĭ, fiindŭ noĭ lipsiţĭ şi rătăciţĭ dinŭ toate părţile noastre de moşie ce avemŭ şi pi la alte locurĭ, şi eramŭ întocma ca nişte streinĭ, lipsiţĭ dinŭ moşiile noastre, dumn[ea]luĭ nu s'aŭ înduratŭ de noĭ şi ne-aŭ luminatŭ dreptate noastră, dăndu-ne la mănă însămnare după condică ce este la măna dum[i]sale, în care săntŭ arătati toate ispisoacele şi zapisăle a tuturorŭ răzăşilorŭ, cu veleturile lorŭ şi cu soma stănjănilorŭ. Şi, neavăndŭ noĭ cu ce mulţămi dumisale pentru ačastă facere de bini, amŭ datŭ şi noĭ danii, care amŭ şi rugatŭ noĭ pe dum[nea]luĭ de aŭ priimitŭ. Şi ačastă moşie să înparte pe doĭ fečorĭ a luĭ Ştefanŭ sănŭ Mătieşŭ dinŭ Tulbureştĭ, anume Savinŭ i Gheorghiţă şoltuzulŭ de Chişinăŭ, şi parte luĭ Savinŭ este dată danie dumisale, iarŭ parte luĭ Gheorghiţă şoltuzulŭ aŭ rămasŭ suptŭ stăpănire niamuluĭ săŭ.“ Şi actul de meşteşugită hrăpire urmează: „Şi, căndŭ s'aŭ făcutŭ acestŭ zapisŭ, s'aŭ tămplatŭ mulţĭ oamenĭ de cestĭ mazilĭ, tărgoveţĭ chişionenĭ, cum şi alte săminţiĭ a noastre, ce să tragŭ dinŭ Gheorghiţă şoltuzulŭ, fratele moşuluĭ nostru Savinŭ, totŭ dinŭ Chişinăŭ.“ Iscălesc „Alexandru Borălă, fečorŭ Măriuţeĭ, Nastasie fata Iriniĭ Hilotoai, Toaderŭ Jănbeĭ, Ştefanŭ Băţŭ, Dariĭ Jănbeĭ, starostele Ştefanŭ, de blănarĭ, otŭ Chişănăŭ, răzăşŭ, în parte luĭ Gheorghiţă şoltuzŭ; Năstase Spănu tijŭ răzăşŭ, Năstase Popa, mazilŭ, Simionŭ Bocanŭ, Paraschivŭ Sărbulŭ, Lupulŭ Batcu“. Scrie „Vasăle sănŭ Băţŭ, nepotŭ de frate luĭ Ştefanŭ Băţŭ dinŭ Chişinăŭ“. Încă din 1795 Constantin Donicĭ era acum Vel Stolnic: Sărdariĭ de Orheiŭ căpătaŭ poruncă pentru a-l restitui în drepturĭ la Făureştĭ.

Vînzarea din 5 Septembre 1799 se face „dumisale cucoaniĭ Theodosăicăĭ Costachi Stolničas[a], ğupăniasa dumisale cuconuluĭ Costandinŭ Donič Stol[ni]cŭ, fečorŭ răpousatuluĭ Mironŭ Donicĭ Clucerŭ“. „Făcăndŭ atăta cercetare“, spune răzăşul, „mi s'aŭ plinitŭ şi mii păcatulŭ, ca unulŭ č-amŭ umblatŭ să facŭ vicleşugŭ, ştiindŭ şi vănzind dinŭ toată sălişte č-amŭ arătatŭ maĭ susŭ, şi m'aŭ aflatŭ c'amŭ luatŭ eŭ vinitulŭ di pe părţile de susŭ aratate. Pentru care dumn[ea]eĭ, după zapisulŭ meŭ de vănzare, după ce m'aŭ doveditŭ că amŭ luatŭ eŭ vinitulŭ di drepte părţile dumisale ce i-amŭ văndutŭ eŭ, aŭ vrutŭ să iaŭ deplinŭ vinitulŭ totŭ di la mine, ca di la unulŭ ce săntŭ dreptŭ văndutŭ dumisale Stol[niculuĭ], răpăusatuluĭ Costandinŭ Donicĭ, boeriulŭ dumisale. Şi eŭ, încă neavăndŭ cu ce răspunde pentru acelŭ vinitŭ, amŭ căzutŭ şi m'amŭ rugatŭ

cumŭ amŭ pututŭ. Şi s'aŭ pusŭ pentru mine la dum[nea]eĭ, şi. făcăndŭ şi eŭ rugăminte, dumnieĭ nu s'aŭ înduratŭ de sărăcia mè, şi m'aŭ ertatŭ. Şi eŭ încă amŭ datŭ acestŭ zapisŭ la măna dumisale precumŭ să să ştii că de acumŭ înnainte m'amŭ ğuratŭ pe sufletŭ şi pre toată credinţa mè, ca unulŭ ce săntŭ văndutŭ de bună voe mè, cu zapisŭ ce amŭ iscălitŭ erĭ cu măna mè, ca, de acumŭ înnainte de m'oĭ maĭ rădica asupra vănzăriĭ mele, orĭ eŭ, orĭ fečoriĭ meĭ, saŭ alţiĭ de aĭ meĭ. să fiŭ de mare plată şi urgii, după cumŭ amŭ văndutŭ cu bună priimire dintru începutŭ, şi amŭ luatŭ şi plată deplină în mănule meli, căndŭ amŭ văndutŭ. Cumŭ şi ačastă scrisoare iarŭ amŭ făcutŭ de bună voe mè, ca unulŭ [ce] săntŭ văndutŭ de atăta vreme". (Marturĭ: „Mironŭ Ninacu, Sărghii Vor[nicul] otŭ Camince..., cariĭ totŭ noĭ amŭ stătutŭ cu rugăminte la cucoană de aŭ făcutŭ milă cu diiaconu, de l-aŭ ertatŭ...; Axinte Băranŭ, Toma Croitoriulŭ otŭ Camince; Dimitrachi Donicĭ m'amŭ întămplatŭ.)

Şi alte acte sînt în legătură cu acestea. Astfel, la 1-iŭ Ianuar 7230 [1722] se face cercetare pentru moşiile Păşcanĭ, Făureştĭ, Scurteştĭ, în care se tăgăduia unuia însuşirea de „moşan". Pomenit şi „Donič de Păşcanĭ". Jură cel contestat „precumŭ este totŭ dintr'unŭ moşŭ moşanu înpreună cu dănşiĭ, moşănĭ şi răzăşĭ". E hotărît decĭ „răzăşŭ" de judecător.

La 12 Mart 7210 (1702), „Iordachi sin Mogăldiĭ dinŭ Dişcova" vinde „unŭ iazŭ cu vadŭ de moară înŭ Vaticĭ, ce-ĭ maĭ josŭ de gura Hulbočuculuĭ, ce vine de spre Puţunteĭ; care iazŭ aŭ fostŭ ezitŭ Stratulŭ de Cučoae: fiindu-ĭ luĭ cu greşală acela iazŭ, l-amŭ văndutŭ eŭ dum[nealuĭ] luĭ Loghinŭ părcălabulŭ dreptŭ treĭzăcĭ de talerĭ, banĭ de argintŭ". Marturĭ: „Vasăle Cojanŭ, Costinŭ, Andriiŭ zătŭ Costinŭ, Costantinŭ Potlogŭ. Luchiianŭ dinŭ Lucaciuca, — însă izindŭ Stratulŭ acestŭ iazŭ răŭ, neştiindŭ": şi-l află aiurea. Iscălesc: „Andreiŭ Buza, Dumitraşcu Harghel, Savinŭ sănŭ Andrunachi".

„Eŭ, Toaderŭ Bălanŭ, cu 12 părgarĭ dinŭ tărgulŭ Orheiuluĭ. Adică aŭ vinitŭ înnainte noastră Iliana Lelicoia, fata Buziĭ denŭ Furcenĭ, şi aŭ văndutŭ unŭ vadŭ de moară în Răutŭ, dinŭ ğosŭ de piatră, popiĭ celuĭ domnescŭ Gligorie, dinŭ tărgu dinŭ Orheiŭ, de nime nevoită, nicĭ asuprită, nicĭ sălită, şi aŭ datŭ doĭ rohatince de miiare şi stupĭ şi o vacă cu viţălŭ şi postavŭ, pănă aŭ înplutŭ optzăcĭ de leĭ preţŭ, că atăta aŭ cerutŭ,— să-ĭ fii a luĭ moşii în vecĭ, şi fečorilorŭ luĭ, şi nepoţilorŭ luĭ. Şi într' ačastă tocmală s'aŭ tămplatŭ oamenĭ bunĭ, Grigore Drăghiniţă şi fečorulŭ luĭ Vasăle vătavulŭ de siniţarĭ şi Radulŭ cupeţulŭ şi Mihuleţŭ şi Vasăle vătavulŭ de siniţarĭ şi Radulŭ cupeţulŭ şi Mihuleţŭ şi Vasăle înblătoru şi Şahănŭ şi Vasăle Cručanŭ şi mulţĭ oamenĭ bunĭ dinŭ oraşŭ. Decĭ noĭ,

dacă amŭ văzutŭ a lorŭ de bună voe tocmală, noĭ am pusŭ pecete orașuluĭ într' acestŭ zapisŭ, ca să să știi; 7135 [1727], Ghen[ari] 10." — Locul pecetiĭ tărguluĭ Orheiuluĭ."

Lelicoaia are apoĭ un proces, împreună cu ginerele eĭ, Gligoriice, cu Gligorie din Orheiŭ. „Acumŭ aŭ vrutŭ să întoarcă", ea, „și aŭ zisŭ că aŭ văndutŭ numaĭ ğumătate de vadŭ". Se hotărește: „de i-aŭ văndutŭ întăiŭ, acmù nu încape să întoarcă" (15 Septembre 7144=1635).

12 Martie 7165 (1657). Gheorghe Ștefan-Vodă pentru „Pintiliĭ Căp[i]t[anulŭ] dinŭ Băloșăștĭ".

IV. **Privilegiile cele maĭ vechĭ ale Slăniculuĭ Moldoveĭ.**

Între hîrtiile D-reĭ Mălinescu din Iașĭ aflu două acte domneștĭ care daŭ cea d'intăiŭ rînduială vestitelor băĭ din Slănicul Moldoveĭ.

Privilegiul luĭ Ioan Sandu Sturza e din 26 Iunie 1824.

Bunul Domn bătrîn spune că, „rîvnitorĭ fiind de a înmulți facerile de bine cele spre opștească folosința Patrieĭ, socotit-amŭ, și, fiindcă la Țănutul Bacăuluĭ, lăngă Ocnă, la părăul Slăniculuĭ, s'aŭ aflat izvor di apă, care, după cercările noastre ce s'aŭ făcut, s'aŭ găsit a fi folositoare pentru feliurĭ di slăbicĭunĭ a sănătății și de patimĭ, și acum, de cățiva anĭ, s'aŭ și obicĭnuit de a merge acolò mulțĭ pentru facirea de feredei, dar, din pricina că la locul unde esti izvorulŭ, casă nu sînt di șidere, ceĭ ci merg, și maĭ vărtos săracĭĭ, pătimesc multă nevoia, și nicĭ vre o folosință nu pot să dobăndească, nigăsînd loc di adăpostire, unde să poată face feredei, am găsit a fi de trebuință și lucrul cel maĭ creștinesc, de a să faci acolò oarișcare punire la cale de înlesnire pentru oaminiĭ aceĭ nevoițĭ și săracĭ, care nu aŭ chipul de a-șĭ faci iăĭ singurĭ îndemănările cele de trebuință. Și dar, spre un asăminea sfărșit, trebuința cerînd de a fi un număr de oaminĭ înnadins însărcinațĭ ca să slujască în trebuințile borvizuluĭ, precum și deosăbit purtătoriŭ de grije, care să povățuiască lucrul și slujba

lor, spre o alcătuire încît s'ar putè, de îndemănare,— iată prin acest al nostru domnesc hrisov hotărîm și însărcinăm cu această trebuință pi credincĭos boeriul nostru, dumneluĭ Mihail Spiridon, biv Vel Sărdar, căruia îĭ dăm și cinčsprezăci oaminĭ, din oaminiĭ streinĭ ci i-aŭ avut dum[neluĭ] maĭ d'innainte aduşĭ și scutițĭ, în prejma borvizuluĭ . . ., numaĭ pentru trebuința borvizuluĭ . . . Îndatorindu-să dum[neluĭ] cum maĭ întăĭ să pui să facă zăci odăĭ, la locul ci să va socoti maĭ bun lăngă borviz, odăĭ di lemn, dar bine lipite și văruite pi din lăuntru și pi din afară, șindilite, podite pi ğos, lipite în pod, cu fereștĭ și cu ușĭ bune; și să facă și cîte doĭ feredei în fiiștecare odae, ca să fie numaĭ pentru săraciĭ ceĭ ci vor merge să facă feredei, care nu vor avè chip de a-șĭ face singurĭ înlesnire de adăpostire și de feredei. Să aibă apoĭ orănduițĭ în toata vreme faciriĭ de feredei cîte patru saŭ cincĭ ominĭ din aceștiia ce i să daŭ, care să stè nelipsit să slujască, saŭ cu zioa, saŭ cu săptămîna, la cărătură de apă, și la încălzire feredeelor pentru ceĭ săracĭ, supt îndatorire de a-șĭ agiuta pe aciĭ slabĭ și nevolnicĭ, ca să-ĭ pui în feredeŭ și să-ĭ scoată, precum și de a li sluji la orĭce alti trebuință, cînd să va găsî careva lipsit, și de chipul acesta, ca să nu aibă pi alt cineva să-ĭ slujască. Și pentru toată slujba aceștĭ orînduițĭ oaminĭ să nu poată cere dela cariva nicĭun feliŭ de plată. Iar, pe lăngă acesta, să îndetorește d[umneluĭ] Sărd[ariŭ] di a avè adusă cu oaminiĭ aceștiia și lemne de foc, de agiuns, acolò la borviz, pentru încălzirea feredeilor di la acesti patru odăĭ și pentru alti trebuință ale săracilor, precum și însușĭ pentru încălzirea odăilor, cînd vor merge și în vremi maĭ răce, primăvara saŭ toamna, ca să facă cineva feredei, pentru ca să aibă și dispre aceasta toată înlesnirea, și iarășĭ fără nicĭo îndatorire pentru iaĭ, de plată. Sîrguindu-să dum[nea]luĭ Sărd[a]r[iulŭ] de a o face aceasta înlesnire de lemne și orĭcărora alțiĭ din aceĭ ci vor merge acolò, precum și de celelalti lucrurĭ trebuinčoasă ale hraniĭ, ca să le poată

găsă aceste fiiştecare cu plată dela dânşiĭ, să nu pătimească lipsă şi nevoie."
Copie.
Iscălit şi de C. Conachi.

La 30 Octombre 1836, Mihaĭ-Vodă Sturza întăreşte privilegiul pentru „Sărdariul Mihalachi Spiridon", care a arătat „că are 27 liuzĭ de la Domnii Calimah şi Sturza, aşăzaţĭ pe părţile sale de moşii din munţiĭ de lîngă tîrgul Ocniĭ, de pe apa Slăniculuĭ, Ţinutul Bacăuluĭ, unde, fiind izvoară de ape minerale, are alcătuite înnadins feredei spre lecuirea patimilor". Spiridon maĭ vrea să aibă bejenarĭ, până la cinzecĭ. Se acordă, fiind spre folosul ţeriĭ, „ca unile ci eli urmiază a scoti [= scuti] mult, şi de cheltuială, şi de ostinială, pe ceĭ supuşĭ patimilor, cari, pentru fîrşitul lecuireĭ lor, era' sîliţĭ a năzui la celi maĭ depărtate feredei piste hotar". I se daŭ 36 de liuzĭ. „Şi apoĭ, în privire uneĭ asăminea miluirĭ, datoriŭ va fi dumn[ealuĭ] Sărdariŭ ca, pe tot anul, la vreme cuvenită, să dei încăperĭ fără plată de chirii, până la număr[ul] de 30 bolnavĭ săracĭ, ce s'ar rîndui acolò spre lăcuinţă şi căutare."

V. Cîteva acte privitoare la moşia dorohoiană Hilişăul ş. a.

(Colecţia d-reĭ Mălinescu.)

1. 17 Iunie 1735. Proces al luĭ „Iordachi, fiiulŭ Med[elniceriuluĭ] Constandinŭ Vărnavŭ, şi cu Pit[ariulŭ] Vasile Iamandì, arătându Iordachi că maică-sa, Mariia [Medelnicereasa], aŭ fostŭ fată Jăc[niceriuluĭ] Ioniţă Iamandì şi soră cu Sulgeriulŭ Toma şi cu Iordachi şi Safta, maĭ avându Jăc[niceriulŭ] Ioniţă Iamandì doĭ fraţĭ, anume Ştefanŭ şi Cărste; i Ştefanŭ aŭ muritŭ holteiŭ".

2. † Pren carte ce ne aŭ trimes dumnalor boeriĭ căimăcamĭ amŭ luatŭ sama luĭ Ionichie ermonahŭ cu Athendule [=Afenduli] neguţătoriulŭ, ginerile luĭ Mironŭ Gafencu, pentru moşiia Şilişăulŭ de la Ţăn[u]t[ulŭ] Dorohoiuluĭ, şi dinŭ

ğudecata noastră aŭ rămasŭ călugărulŭ să-şĭ ià totŭ venitulŭ cătŭ varŭ *(sic)* fi pe ğumătate de satu de Şileşăŭ, cu niamulŭ luĭ, şi pe ğumătate să ià Athendule, iarăşĭ cu niamulŭ luĭ, de vreme că aşè ne aŭ spusŭ Athendule, cumŭ că ğumătate de satu are, şi o parte şi alt[a],— până la venire Mării Sale luĭ Vodă, şi, după ce să va aşeza Domniia, să-şĭ ià carte de hotărâtŭ moşiia, şi, după hotărâri, cini cătu îĭ va fi parte de moşii, va stăpăni, şi va lua şi venitul moşii.

Ačasta înştiinţămŭ.

L[ea]t 7265 [1757], Apr[ilie] 26.

Ilie Costachi Pah[arnic][1].

3. 10 Iulie 7268 (1760). Cercetare pentru ispăşire la Şilişăŭ şi Pomîrla. Doĭ rotarĭ ţeranĭ, marturĭ. „Şă Vasăle Homivca, tijŭ de acolo, şă Andreuţă... Aŭ plătitŭ pe acè sută de fălcĭ de iarbă ce aŭ stricatŭ.“

Iscăleşte un Vornic de Poartă.

4. Adică eŭ Gorghii săn popa Vasăli din satulŭ Dănilenii dat-amŭ adivăratŭ şi încridinţatŭ zapisulŭ meŭ la cinstită măna dumisali cuconuluĭ Iordachi Pot. *(sic)*, precumŭ să să ştii că, prinzăndu-mĭ dum[nealu]ĭ 2 caĭ în ţarina dumisali, şi dum[nealu]ĭ apoĭ trimeţăndu cai la dum[nea]lor Vornicii di Botoşanĭ, şi întămplăndu-să di s'aŭ prăpădit cai, că nicĭ eŭ niputăndu mergi ca să-mĭ scotŭ caĭ, şi trecăndu doĭ anĭ şi ğumătate, şi acumŭ amŭ făcutŭ învoială cu dum[nealu]ĭ, şi mi aŭ datŭ 38 leĭ, adică triizăcĭ şi optŭ di leĭ, să fii nisupăratŭ dinŭ spri mini, şi, orĭ la ci judicată di m'aşŭ maĭ scula eŭ, să nu mi să ţăi în samă. Şi pentru maĭ adivărată cridinţa m'amŭ iscălitŭ cu măna mè.

Gheorghe Dascalu.

Adeverescŭ. '92, Iuli 31.

5. C. 1800. „Iordachi, fiiu Med. Costandin Vărnav“, se plînge că nu s'a dat tatăluĭ săŭ partea soţieĭ luĭ, fata Jig[niceriuluĭ] Ioniţă Iamandi, că toată „periusia“ a trecut la fraţiĭ eĭ, Pit[ariul] Vasile, Sul[geriul] Toma şi Iordachi Post[elnicul], „şi la alţĭ verĭ a' dum[i]s[ale]“. Se află pre-

[1] Ieşise din Domnie Constantin Racoviţă, şi era să vie Scarlat Ghica.

texte „ca să ne urnească“ şi să păstreze averea. Cere Domnuluĭ judecată, pentru a se înlătura „urnirea“.

6. C. 1800, 10 Iulie. Scrisoare a unuĭ Gafenco către „badiŭ Costantine“, pentru o cercetare în Sălişăŭ, la moşia, „Jicneceruluĭ Macriĭ“. „Să ferescu de loculŭ Săleşăuluĭ ca focŭ, atăta cătŭ nice 'nŭ imaşŭ nu-şĭ lasă bucatele lor, şă să năcăjăscu, de herbu ca într'o olă, fiindŭ-că li-ĭ loculŭ străntu, şi aşè nădejduescu că, de aice înnainte, cătŭ a fi Pomărla şă Săleşeulŭ, n'omŭ avè nicĭo supărare de dănşăĭ. Darŭ veĭ şti d[u]m[neata] că, măcarŭ că s'aŭ găsitŭ locŭ stricatŭ de 100 de fălcĭ, darŭ, chiarŭ să nu fi călcatŭ maĭ multă iarbă decătŭ de vr'o 7, 8 stogurĭ de fănŭ, nu s'arŭ fi găsătŭ; numaĭ aceasta aŭ fostŭ o învăţătură. Darŭ maĭ trebue să ispr̆aveştĭ carte gos[po]d ca nimene să nu fie volnicŭ a-şĭ muè cănepile şă inaţăle înŭ bălţăle Săleşăuluĭ, pentru să să omoră peştele, şă maĭ alesŭ înŭ Orbeja *(sic)*, care să numeşte Păs[ă]reca,— măcarŭ că eŭ amŭ zăsŭ Jăcniceriuluĭ Macriĭ să dè poroncă omenilorŭ dum[i]sal[e] pentru această pricină, şă dum[nealuĭ] înnainte mè ţi-aŭ poroncitŭ, darŭ totŭ trebue şă carte.“

Adresa către „Costantinŭ Logofătŭ, vătavulŭ dum. Logofătuluĭ Răducanuluĭ“.

7. Botoşanĭ, 27 Ianuar 1833. „Toadir Vezeteu, cu Catrina, soţia luĭ Toadir“, vînd Spat[aruluĭ] Costachi Rosătu“ „o casă... la mahalao Vrabieniĭ, pe moşiia săntuluĭ ierarh Nicolaĭ, a sfinti mănăstiriĭ Popăuţĭ, cumpărată di la Ghiorghi vezăteu Herţanu“. „Avăndŭ a plăti d[umnealu]ĭ şi bezmănu obişnuit a sfinteĭ mănăstirĭ, cincĭ leĭ pe an.“

Scrie Vasiliu.

Cu voia egumenuluĭ Inochentie Iliupoleos.

K. Ῥώσσετος o vinde, la 16 Mart 1836, „vătavuluĭ Ştefănachi Pleşescu“, întărind acelaşĭ egumen[1].

[1] Pentru Păpăuţĭ, *Inscripţiĭ*, I, I. Tot acolo, la *Botoşanĭ, Biserica Roset*, despre Roset. Cf. şi cuvîntarea la îngroparea Marieĭ Roset, în *Cuvîntărĭ de îngropare şi pomenire*, Văleniĭ-de-Munte, 1909.

VI. Un act de la Alexandra Buhuş.

(Colecţia Fote).

Adică eŭ Alexandra Hătmăniasa răposatuluĭ Buhuşŭ č-aŭ fost Hatmanŭ, facemŭ ştire cu acestu adevăratŭ zapisŭ alŭ meŭ precumŭ eŭ, di nime sălită, nicĭ asuprită, ci de a mè bună voi, m'amŭ tocmitŭ şi m'amŭ învoitŭ cu dumnealuĭ Vasăle Hăbăşăsculŭ ci aŭ fostu Armaşŭ-Mare, şi mi-aŭ datŭ dumneluĭ unŭ rădvanŭ cu şasă caĭ, cu hamurĭ, cu şale cu totu, şi cu postavŭ noŭ necroitŭ, şi cu boboŭ, de amŭ datŭ zăstre fiicăĭ mele Catrineĭ, şi eŭ i-amŭ [datŭ] dumisale satulŭ Leţucaniĭ, ce săntŭ în Ţănutulŭ Hărlăuluĭ, pe apa Jăjăeĭ, cu vadu de moară în Jăjăe, şi cu ğumătate de hăleşteŭ în Buhăicenĭ, şi cu toţĭ vecini care aŭ fostu în satŭ în Leţecanĭ, şi cu totŭ loculŭ şi hotarulŭ cătu amŭ stăpănitŭ noĭ dinpreună cu răposatulŭ Buhuşŭ Hatmanŭ. Care satu este driaptă moşiia mea de pe moşulŭ meŭ Urechea Vornicu[1]. Pentru aceia ca să-ĭ fiie dumisale driaptă moşii şi cumpărătură, şi cuconilorŭ dumisale, în vecĭ neclătită, şi pe acestu adivăratŭ zapisŭ alŭ meŭ ca să aibă a-şĭ face dumneluĭ şi dresu domnescu. Aşăjderea i-amŭ maĭ dat dumisale şi un Ţăganu, anumi pe Neculaiŭ Lumănare, iară dinŭ Ţăganiĭ meĭ de pe Urechea Vornicŭ. Şi pentru maĭ mare credinţa mi-amŭ pusŭ pecete, dinpreună cu fii meĭ, şi aceştĭ boierĭ toţĭ, cari s'aŭ iscălitŭ maĭ ğosŭ, ca să-ĭ fiie de mare credinţă. U Iasŭ, leatŭ 7207 [1699], Iunie 3.

Alexandra Buhăşoe.

Dimitrii iscalŭ. Ionŭ Buhuşŭ iscalŭ. Neculaiŭ Buhuşŭ iscalŭ. Gheorghii iscalŭ. Neculaiŭ Doneşiĭ *(sic:* Donicĭ*)* Velŭ Log[o]f[ă]tu iscalŭ. Gavriilŭ Balşŭ Velŭ Cĭaşnicŭ iscalŭ. Ilii Cantacuzino Velŭ Comisŭ, Darie Doniciŭ Velŭ Sulgerŭ, Macri iscalu, Ştefanŭ Sălionŭ Cluč[e]riŭ, iscalŭ.

Cu privire la actul Alexandreĭ maĭ găsim:

F. d. Socotirea luĭ „Alexandrulŭ Buhuşŭ Marile-Pitariŭ"

[1] Nistor. Pentru aceste legăturĭ de familie, v. vol. V, pp. 574-5. Pentru Leţcanĭ, aicĭ maĭ departe, p. 421.

cu Jora Constantinŭ, pentru heleşteile de la Leţŭcanĭ şi de la Buhuicenĭ şi de la Bursumenĭ... Unŭ ţermure a Leţicanilorŭ... Unŭ iazu vechiŭ, carele aŭ fostu a luĭ Neculaiŭ Urechi, socru luĭ Alexandrulŭ Buhuşŭ, şi aŭ avutŭ tocmală pentru acelŭ iazu Neculaiŭ Ureche cu Ghica Voevodŭ, precumŭ să ţăe Neculaiŭ Ureche heleşteulŭ Bursumenilorŭ, iarŭ Ghica-Vodă să ţăe heleşteulŭ Buhuicenilor; decĭ Ghica-Vodă aŭ înnălţatu heleşteulŭ Buhăicenilorŭ şi aŭ înnecatŭ hăleşteulŭ Bursumenilorŭ peste totu, şi acumŭ acelŭ hăleşteŭ este înnecatŭ, nicĭ de o triabă nu este." Marturĭ: „Grigore Cărligŭ, Ionaşcu Meica, Davidu, Gheorghii Rodca, Andrunache Dediulŭ, Vasăle Găscă".

Copie.

VII. **Carte a episcopuluĭ de Roman, Leon, pentru scutirea unuĭ preot.**

Leonŭ, cu mila luĭ Dumnezeŭ episcopŭ romanschiĭ.

Molitva Ta, prot[opope] de la Ţănutulŭ Tutoveĭ, i voĭ, slugile noastre, cariĭ veţĭ strănge poclonulŭ episcopieĭ de la acelŭ Ţănutŭ, pentru unŭ preotŭ ce va sluji la bisearica dinŭ satulŭ Tome;tiĭ, a dum[i]s[ale] Pit[ariŭ] Toaderŭ Jora, să-ĭ daţĭ pace la baniĭ poclonuluĭ, iarŭ baniĭ şcoaleĭ şi a cutii să-ĭ dea. Ačasta. 1783, Maĭ 14 dni.

[1]

VIII. **Acte privitoare la Dolnicenĭ şi la alte moşiĭ vecinĭ.**

(Colecţia d-luĭ advocat Fote, din Iaşĭ.)

Dolnicenĭ, 29 Octombre 7231 (1722). Cercetare la Brătenĭ (Dorohoiŭ). Marturĭ: „Andreĭ Balşe vtori Spăt[ariŭ] şi Ursulŭ părcălabulŭ de Ştefăneştĭ şi Pascalŭ Hotinŭ părcălabulŭ şi

[1] Episcopia Romanuluĭ.

Ştefanŭ Iorga de Durneştĭ şi Ionŭ Călimanŭ Căp[itanŭ] şi Ştefanŭ săn Antonache Căp[itanŭ] şi Ştefanŭ Căp[itanŭ] Homoranulŭ şi Pavălŭ Năcuţulŭ otŭ Onceştĭ". „O aşedzătură."

2. 12 April 7246 (1738). „Andronachi Călimanŭ, cu femeia mè, anumi Nastasiia, şi cu toţĭ fečoriloĭ *(sic)* meĭ, anume Toaderŭ şi alţiĭ", dă zapis „Sanduluĭ Jora, fiiulŭ dumisale răpoosatuluĭ Gligore Jora č-aŭ fostu Visternicŭ-Mare", pentru vînzarea Dolnicenilor, partea „în capulŭ Cărpenişuluĭ dinŭ susŭ. . . Care ačastă a patra parte de satŭ îmĭ este miia de pe maica mè, Mariuţa, fata luĭ Nistorŭ Holbanŭ... Amŭ întrebatŭ pe nepoţiĭ meĭ, fečoriĭ Homorianuluĭ ş'a frăţine-meŭ, ca să dè eĭ baniĭ..., şi amŭ întrebatŭ şi pe Vasile, fiiulŭ Pitariuluĭ Ilie, fiindŭ dum[nea]lorŭ răzeşĭ într'acelŭ sat... Decĭ eŭ, fiindu la închisoare pentru o datorie a unuĭ Turcu, şi neavăndŭ cu ce plăti, amŭ văndutŭ ačastă moşie dumisale acestuĭ boerŭ maĭ susŭ numitŭ, căcĭ şi dumnaluĭ încape, fiindu răzeş şi dumnaluĭ cu satulŭ Buhăicenii, cari să hotărăscŭ cu Dolniceniĭ... Şi i-amŭ datŭ dum[nea]luĭ ispisoculŭ g[o]s[po]dŭ de la Măria Sa Mihaĭ-Vodă, care amŭ pe acè moşie, şi alte scrisorĭ." Marturĭ: Monahŭ Tudor Crup[enschi], Andreĭ Balş.

3. 24 Februar 7250 (1742). Împărţirea moşiilor „ce ni-aŭ rămasŭ de la moşulŭ nostru Andronicŭ Părvulŭ". Parte din Costina, „pe părăulŭ Ilişasca", luĭ Andreiŭ şi surori-sa, Aniţiĭ Anghelăchioae, şi luĭ Necolae Med[elniceriŭ] şi surori-sa, Măriuţiĭ, preutiasa popi luĭ Pănteleiŭ, — fečoriĭ luĭ Toaderŭ Părvulŭ, nepoţĭ de fičorŭ luĭ Andronicŭ Părvulŭ"; parte din Corneştĭ (Lăpuşna), Iucşanĭ pe Siretiŭ, „în partea luĭ Ilie bivŭ Velŭ Pitariŭ, fičorŭ Paraschivi, sora luĭ Toaderŭ Părvulŭ şi a luĭ Costantinŭ Părvulŭ sinŭ Velŭ Şetrarŭ, nepotŭ de fată luĭ Andronicŭ Părvuluĭ". „Iarŭ acumŭ, stăndŭ noĭ, veriĭ ceĭ primarĭ, cu toţiĭ la socotială..., să să dea Raduluĭ şi surorilorŭ luĭ, fečoriĭ Aniţiĭ, feteĭ ceĭ maĭ micĭ a luĭ Andronicŭ Părvulŭ... Călineştiĭ (Cernăuţĭ), pe părăulŭ ce să chiamă Brusniţa..., în partia luĭ Gheorghie Med[elniceriŭ] şi a luĭ Vasilie şi a Ileneĭ,

fečorii luĭ Costantinŭ Părvulŭ bivŭ Velŭ Şetrariŭ, nepoţĭ de fečoru luĭ Andronicŭ Părvulŭ". Radu era Radu Burghelea. „Iară pentru satulŭ Cotela, ce să chiamă Soloniuca, cu heleşteŭ şi cu alte cumpărăturĭ în Cutela, şi cu partia dinŭ Melentenţĭ, ce sintu înŭ Ţinutulŭ Hotinuluĭ, — căndu a milui Dumn[e]dzăŭ să rămîe acelŭ Ţinutŭ la stăpînirea Domnuluĭ de Moldova, după cumŭ aŭ şi maĭ fostŭ[1], avăndu volnicie ceĭ cu moşiile a-şŭ stăpîni moşiile lorŭ, atunce şi noĭ să avemŭ a stăpîni moşiile acelea cu toţiĭ, orĭ iarăşĭ să le înpărţimŭ frăţeaşte, să ţie fieştecarele partea sa, unde i s'a vini.

Cine va vrea să-şĭ ia parte sa de vecinĭ, ca să-ĭ mute pe parte sa de moşie, unde i s'aŭ venitŭ, saŭ şi aiurea, unde va vrea, — volnicŭ să fie a-ĭ lua şi a-ĭ muta.

Iară pentru o părticea, iarăşĭ dinŭ Costîna, partia Ţicîĭ, şi pentru vecinĭ, ce s'orŭ afla din parte Ţicăĭ, care moşie o ţinŭ dumnealorŭ Gheorghie Med[elniceriŭ], cu fraţiĭ dumisale, fečoriĭ Şetrariuluĭ Părvuluĭ, pentru 40 leĭ, preţulŭ unuĭ calŭ şi a doĭ boĭ, care ştimŭ noĭ cu toţiĭ c'aŭ datŭ răpăosatulŭ unchiulŭ nostru Şetrariulŭ Costantinŭ Părvulŭ, de aŭ plătitŭ o datorie a Ţicăĭ, — acmu aŭ învoitŭ dumnealorŭ să priimască dzeace leĭ la ača datorie, să fie din partia dumilorsale, şi treĭdzăcĭ de leĭ să dămŭ noĭ: dzeace leĭ Ilie Pit[ariŭ], dzeace leĭ Andreiŭ, cu fraţiĭ luĭ, fečorii luĭ Toaderŭ Părvulŭ; dzeace leĭ Radulŭ Burghelea, cu surorile luĭ."

4. 7262 (1753-4) (fără lună). Mateĭ Ghica Voevod, către „dum[nealuĭ] Filipŭ Catargiu bivŭ Velŭ Banŭ, isprav[nicŭ] de Ţinutulŭ Hărlăuluĭ, Neculaĭ Cucoranulŭ bivŭ vt[ori] Jit[niceriŭ], Vasile Balşea bivŭ Velŭ Căp[i]t[anŭ]", pentru Brătenĭ. „În trecutulŭ anu cerşindŭ Paraschiva, cumnata Sanduluĭ Cămăraşŭ, hotarnicŭ pe dumneluĭ Iordache Cantacozino Velu Pah[arnicŭ], poftindŭ să-ĭ aliagă hotarulŭ satuluĭ Dolnicenii, aŭ mersu numitulŭ boeriŭ acolo, şi, uităndu-să maĭ multu la arătare Paraschivii decăt

[1] Se luase de Turcĭ la 1713.

a cerca sămnele ce sintu pusea în hotarnicu, jălueşte Sandulŭ că i-aŭ înpresu[ra]tŭ de spre costişa Başculuĭ o bucată de locŭ.“ Să se facă cercetare.

5. Noĭ Costandinŭ Mihaĭ Gehanŭ Racoviţă Voevoda, bojiŭ m[i]l[o]st[iiŭ] g[os]p[o]darŭ zemli moldavscoĭ. Credinčosŭ boeriulŭ nostru, dum[nealuĭ] Ioniţi Iamandì bivŭ Velŭ Jic[niceriŭ]. Îţĭ facemŭ ştire că, maĭ în trecute zile, după ĝudecata č-aŭ avutŭ aice la Divanu Paraschiva Sturzoai, nora luĭ Ilie Pit[ariŭ], şi cu Călimăneştiĭ, pentru pricina a opta parte denŭ satŭ Dolniceni, de la Ţin[u]t[ulŭ] Dorohoiuluĭ, de la care ĝudecată s'aŭ hotărătŭ ca să stăpăniască Paraschiva Sturzoaie numaĭ parte luĭ Andrunache Călimanu, ce i-aŭ văndutŭ, iară cu alti doĭ părţĭ, a doĭ fraţĭ a luĭ Andrunach[e], părinţiĭ acestorŭ ce aŭ stătutu la ĝudecată, să nu să amestece Paraschiva, după cumŭ arată în anaforaoa ce este la măna Călimăneştilorŭ,— şi atunce, la ĝudecată, aŭ cerutŭ Paraschiva să i să hotărască parte sa dintr' a ţăranilorŭ, şi s'aŭ fostu scrisŭ dum[itale] ca să i-o alegĭ osăbită, şi, pe poronca cărţiĭ aceia, aŭ ales-o. După aceia viindu aice oameni aceia, aŭ datŭ jalobă Domnii Mele cumŭ că le-aŭ făcutŭ strămbătate, căcĭ li-aŭ datŭ locŭ unde nu-ĭ bunŭ de nemică, nicĭ este locŭ de fąnaţe, nicĭ sălişte, ce li-aŭ datŭ neşte locŭ de sărăturĭ, şi, pe jalba ţăranilorŭ, iarăşĭ amŭ fostŭ scrisŭ dum[itale] ca să facĭ dreptate, să le daĭ şi lorŭ unde va fi locŭ, şi bunu, şi rău, adecă şi înŭ fănaţi şi înŭ sălişte şi înŭ pădure, după obiceĭ: unde va fi bunŭ, să dei locŭ bunŭ, şi, unde a fi răŭ, să dei şi răŭ. Darŭ acumŭ iarăşŭ s'aŭ văzutŭ de d[u]m[nealuĭ] Velŭ L[o]g[o]f[ă]tŭ o scrisoare a dum[itale] la măna luĭ Iordach[e] Balşŭ vt[ori] Vist[ieriŭ], ce scriĭ cumŭ că parte ţăranilorŭ iaste aliasă şi hotărătă maĭ d'innainte, de alţĭ hotarnicĭ, şi n'aĭ hotărăt-o dum[neata], şi zăcĭ că nu pocĭ a străca hotărătura vechi, ce este făcută maĭ denainte. Pentru care acumŭ iată de iznoavă iţĭ scriemŭ dum[itale]: luîndŭ carte Domnii Mele, să cauţĭ, şi, de vremi că parte ţăranilorŭ zicĭ că-ĭ aliasă maĭ denainte, de alţĭ hotarnicĭ, şi acolo aŭ stăpînitu pără acumŭ, iarăşĭ acolo

să le daĭ şi acumŭ. Însă de este după cumŭ zicĭ, iarŭ, de este pricina într'altŭ chipu, să cauţĭ să nu să facă strămbătate, nicĭ la o parte, nicĭ la alta. Şi, după cumŭ scriemŭ, să urmezĭ. Ačasta scriemŭ. L[ea]tŭ 7264 [1756], Iulie 11.

[Pecete cu chinovar.] Pročt. Velŭ Log[o]f[ă]tŭ.

6. Făcut-amŭ scrisore mê la măna dumisale ğupănesi Paraschivi Med[elniceresiĭ] precumŭ m'aŭ venitŭ unŭ răvaşu a dumisale Păharnicŭ Iordachi, ca să eŭ sama cu Homoreni, pentru niste dijmă şi pentru alte pagube, şi eĭ de bună voe s'aŭ apucatŭ să dei c[l]ăĭ de grăŭ şi, pe 9 stogurĭ fănŭ şi 5 zoţĭ *(sic* i zloţĭ*)*, adetulŭ moşii, s'aŭ doveditŭ cu ominĭ că s'aŭ datŭ înŭ măna luĭ Enachi Homoranŭ căndu era Vornicŭ. Şi aŭ maĭ cerutŭ dumneaĭ căte unŭ leŭ de casă pe 3 aĭ, şi eĭ n'aŭ trimis ačasta cu casile; darŭ eŭ amŭ socotitŭ, ş'amŭ luatŭ sama că-ĭ cu dreptulŭ să le deia aceste tote, că dumneiaĭ încă, den č-aŭ fostu dreptu, încă aŭ maĭ lăsatŭ, darŭ, pentru ominĭ, nu s'aŭ pututŭ aşădza, ğurăndŭ şi unul ş' altu. Şi eŭ, pentru credinţa, m'amŭ iscălitŭ.

Iulie 24, letŭ 7267 [1759].

Vasili bivŭ Căp[itanŭ], sinŭ Ursulŭ.

7. 15 Decembre 7274 (1765). Hotărnicie la Buhăicenĭ, a luĭ Ştefan Donicĭ. „Cu hotărătura noastră ce amŭ fostŭ din parte hotărătŭ Dolnicenii înŭ Domnie Mării Sale Mateiŭ-Vodă[1], — fiindŭ atunce toate moşiile pustiĭ, şi neavăndŭ cine să răspunză, s'aŭ făcutŭ greşală, şi s'aŭ fostŭ luatŭ o bucată de locŭ dinŭ Dăngenĭ, şi s'aŭ fostŭ datŭ la Dolnicenĭ... Şi alte moşiĭ mergu totŭ într'acê protivă..."

8. 25 Iulie 1809 „...Al doile, pentru o giriadă di fănŭ, ci s'aŭ aprinsu di pojarŭ, carile fănu aŭ fostŭ a dumisali Pah[a]r[niceseĭ] Joroai, şi după carte de blăstămŭ aŭ mărturisitŭ oamenii dinŭ Brătenĭ că arŭ fi fostŭ de 18 stogurĭ acê giriadă, însă numaĭ fănulŭ aŭ fostŭ vechĭ, de

[1] Ghica.

doĭ anĭ, şi pojariulŭ dinŭ carile s'aŭ aprinsu giriada, aŭ fostŭ datŭ de oamenii vechiluluĭ Mihălăşănilorŭ, vrăndŭ ca să-şĭ părliască moşiia, şi, fiindŭ giriada aproapi, lăngă moşiia Mihălăşănii, dintr'acelŭ pojarŭ s'aŭ aprinsu şi aŭ arsu giriada, nicĭ, căndŭ aŭ datŭ pojariulŭ, n'aŭ mersu ca să dei de ştire dumisali Pah[a]r[niceseĭ] Joroai saŭ oamenilorŭ dum[neae]ĭ, ca să-sĭ păzască fănulŭ di pojariulŭ ce aŭ să dea iaĭ moşii Mihălăşănii.

Al triile, pentru 38 căpiţă fănŭ, ce aŭ arătatŭ vechilulŭ Mihălăşănilorŭ că s'aŭ ispăşitŭ, carile s'aŭ furatŭ şi s'aŭ măncatŭ cu vitele lăcuitorilorŭ di Brătenĭ, pentru cari s'aŭ îndatoritŭ satulŭ Brătenii că vorŭ plăti, dacă vorŭ mărturisi aciia ce aŭ plătitŭ acè străcăciune."

9. 19 Maiŭ 1782. Diata luĭ Sandul Ilie Stolnic, fiul luĭ Ilie otŭ Vistierie (v. maĭ sus). Fiiceĭ, Maria Jora, i-a dat două pogoane de vie la Ţifeştĭ, „ce le amŭ de la părintele Leonŭ, episcopulŭ de Romanŭ". I-aŭ fost revîndute luĭ de fiică, pe banĭ. Îĭ dă „pămănturĭ de moşie". „Şi moşie dinŭ Doroşcanĭ, care mie îmĭ esti danie de la călugărulŭ Movila, pentru facire de bine ce aŭ avutŭ de la mine, trăgăndŭ pentru dănsulŭ multă supărare şi cheltuială, şi puţinŭ de nu m'amŭ primejduitŭ şi cu urgie domnescă, pentru o pricină ce aŭ avutŭ elŭ în vreme Domnii răposatuluĭ Costantinŭ-Vodă Racoviţă, şi aŭ scăpatŭ cu fuga, luîndŭ unŭ calŭ alŭ meŭ şi unŭ emurlucŭ de postavŭ, şi amŭ rămasŭ eŭ înŭ urgie inŭ loculŭ luĭ; din care pănă m'amŭ îndreptatŭ şi amŭ scăpatŭ, nu puţină cheltuială amŭ făcutŭ. Decĭ scrisorile le avè lăsate la mine, şi că, viindŭ la Eşŭ, îmĭ va da scrisoari de danie. Darŭ n'aŭ apucatŭ să vie, să-mĭ dè scrisore, căcĭ i s'aŭ tămplatŭ moarte la mănăstire luĭ Adamŭ."

Fiuluĭ, Filip, îĭ dă Brătenii. Fiiceĭ, Nastasiica, Chilişoaie. Şĭ banii de la Hatmanul Ilie Catargiul,—„care banĭ să să dè numiteĭ fiicii meli pentru să-şĭ facă ceva odoraşă, şi pentru alte chieltuelĭ de gătire căsătorii sale". Trăieşte „soţul", Catrina. Să i se lase treĭ Ţiganĭ, „în cătŭ i-a lungi Dumn[e]dzău viiaţa". Pomenit şi „soţulŭ meŭ celŭ d'in-

tăĭ“. Via de la Odobeştĭ rămîne luĭ Filip. „Nepotă-mè Catrina, fiica frăţine-meŭ Neculaiŭ.“ Mamă-sa „zălojise“ moşie la „răposatul Vistieriŭ Filip Catargiu“. „Poiana de Beresculŭ.“ „Şi fiiŭ meŭ Filipŭ să fie datorŭ a păzi cătră maştihă-sa toată cinste şi supunere ce să cade, dăndu-ĭ ascultare ca însăşĭ maici sale, şi ia încă să-lŭ aibă pe dănsulŭ la aceeşŭ dragoste şi bună povăţuire ca pre însuşĭ fii săĭ. Aşijdere şi fiică-mè Nastasiica, ce rămăne moştenitoare pe casa mè, cu toată aşezare, să fie detoare, atăt ea, cătŭ şi soţulŭ eĭ, ce i-a răndui Dumn[e]-zăŭ, a ţinè pe maică-sa în casă, înŭ toată viiaţa, şi a-ĭ da toată cinste şi ascultare, după datorie fiiuluĭ cătră părintele săŭ. Iarŭ, de nu vorŭ urmà fii meĭ după rănduiala ačasta ce le ’mŭ făcutŭ, să fie lipsiţĭ de blagoslovenia mè şi suptŭ blăstemŭ...

Gavriilŭ Mitropolitŭ Moldavii, Ioanŭ Cant[acuzino] Vel Log[o]f[ă]t, Ştefanŭ Sturza Velŭ Vor[nicŭ], Lăscărachi Rusetŭ Velŭ Vor[nicŭ], Ilie Cant[acuzino] Hat[manŭ], Costantinŭ Păladi Spăt[ariŭ].

Iacovŭ, dichiŭ otŭ Mitropolie[1].“

IX. **Acte privitoare la sate din Ţinutul Dorohoiuluĭ şi la Şoldan Vornicul.**

(Colecţia d-luĭ advocat Fote, din Iaşĭ.)

1. Iancul-Vodă, pentru Nechita, în proces „cu Lupanŭ vatagŭ, Crăciunŭ, Mihăilă şi Cercelŭ“, pentru o bucată de sat. 12 zloţĭ фєрїю. Pomenit Prăvulŭ Velŭ Vatajŭ. Stroicĭ iscăleşte şi cu litere latine, şi adauge: „a° 1581.“ (Cirilic e: 11 Iunie 7088=1580).

2. Adecă noĭ, egumenulŭ Ghidion, şi cu totŭ săborulŭ de la svăntaa mănăstire Dragomirna, scriemŭ şi mărturisimŭ cu častă scrisoare a noastră pentru rănduluĭ a patru oameni, anume Isacŭ Coticŭ şi Goga şi Alexa şi Latulŭ, ce aceştĭ oamenĭ ne-aŭ fostŭ noo vecinĭ dinŭ satele svinteĭ

[1] Viitorul Mitropolit Iacov al II-lea (Stamati).

mănăstirĭ, dinŭ Nicşeanĭ şi dinŭ Tăistreanĭ, şi aŭ fugitŭ de cătăva vreme dinŭ satele noastre prinŭ slobodzìĭ şi într'alte părţĭ, mărs-aŭ şi s'aŭ aşedzatŭ în satele dumisale Vorniculuĭ Şoldanŭ, la Dorohoiŭ: la Dolniceanĭ şi la Budeştĭ. După aceaia amŭ mărsu la dumnealuĭ, la Vorniculŭ, şi l-amŭ dodeitŭ pentru aceştĭ vecinĭ, să ni-ĭ dea. Dumnealuĭ, ca unŭ boiarinŭ bunŭ, nu ni i-aŭ opritŭ, ce aŭ dzisŭ să ni-ĭ luomŭ, însă să le luomŭ şi cisla ce vorŭ avea dinŭ šatele dumisale. Iarŭ noĭ, vădzăndu că nu ni-ĭ apără, ce dzici să ni-ĭ luomŭ cu cislă cu totŭ, socotit-amŭ cu totŭ săborulŭ şi i-amŭ lăsatŭ să fie dumisale vecinĭ, numaĭ să ne fie dumnealuĭ de dvorbă pentru destule nevoĭ şi greutăţĭ ce vinŭ asupra altorŭ vecinaşĭ ce aŭ rămasŭ. Dumnealuĭ Dumitraşco Şoldanŭ Vorniculŭ-celŭ-Mare, ca unŭ boiarinŭ bunŭ, şi multu milostivŭ, ne-aŭ făcutŭ multu bine, altorŭ sătceale ce amŭ avutŭ, şi le-aŭ scădzutŭ dinŭ cislă, şi cu altă milostenie ne-aŭ socotitŭ la svăntaa mănăstiri. Derept acea şi noĭ încă i-amŭ lăsatŭ să-ĭ fie dumisale vecinĭ, şi maĭ pre mare credinţă pus-amŭ şi pecatea svinteĭ mănăstirĭ, să-ĭ fie dumitale *(sic)* de credinţă. Să să ştie. U Iasŭ, l[eat]ŭ 7146 [1638], msţa Av[gust] 20.

[Pecete cu пєчат ѡ . . . гомнрна (cu fum).]

3. Iaşĭ, 2 August 7150 (1642). Vasilie-Vodă, pentru pîra luĭ „Ştefanŭ Şoldanŭ cu Nistorŭ Holbea şi cu Toaderŭ Bobenŭ şi Mărgeluşŭ, fičorulŭ luĭ Grumadzu şi cu alţĭ răzeaşĭ dinŭ Dolniceanĭ", pentru moşie „înpresurată" acolo. Şoldan arată acte de la „дѣд єгѡ (bunul luĭ), Pătraşco Logofătul". Răzeaşiĭ „aŭ rămasŭ d'innaintea noastră şi din toată leagea ţărăĭ": li se ieaŭ şi zapisele.

4. Suceava, 24 Iunie 7152 (1644). Vasilie-Vodă, pentru ca Vasilie Balşe şi Tomiţa să cerceteze la Brăteanĭ, Hăneştĭ, Dolniceanĭ.

5. Adecă eŭ, Vasilie Şoldanŭ Vistearnicŭ şi Gheorghiţe Şeaptilicĭ şi Toaderŭ Başotî č-aŭ fostu Stolnicŭ, scriemŭ şi mărturisimŭ cu cestu zapisŭ alŭ nostru, cumŭ noĭ, fraţi, de bună voia nostrî ne-amŭ voitu şi ne-amŭ tocmitu şi ne-amŭ înpărţitu sateli, şi s'aŭ vinitu luĭ Toaderŭ Başotî

Șoldăneștiĭ. satu întregu, vlostu Sučava, și Plotuneștiĭ, satu întregu, tijŭ vlostu Sučav[a], și Holpășeștiĭ, satu întregu, volostu Neamțu, și Dolniceaniĭ, volostu Dorohoiŭ, și Dancăuțiĭ, vlostu Hotinŭ, și o săliște anume Broșteanĭ, volostu Sučav[a], și Brăteaniĭ volostu Dorohoiŭ, și Joldeștiĭ, tijŭ otŭ Dorohoiŭ, și unŭ vadŭ de moarî ce iaste la Bistriţe, înŭ hotarulŭ tîrguluĭ Bacăuluĭ, și o parte dinŭ Tihuleștĭ, și cu o poiană de-acolea, și a treia parte dinŭ Cĭuturești, și cu o poiană pe Tutova, și o jireabie dinŭ Gĭurgeștĭ, și așijderea și vieli de la Cotnariŭ, le-amŭ înpărţitŭ; și i s'aŭ vinitu o falce de vie înŭ Dealulŭ Măndru, pre ulița Rășcanilorŭ și treĭ falcĭ de vie, tijŭ înŭ Dealulŭ Măndru, și o falce de vie și treĭ fărtae înŭ Piscopŭ. Dicĭ, de să va scula cineva cu pără asupra acestorŭ sate, ce să avemŭ noĭ a sta cu toţĭ fraţiĭ la pără, iară, de ne va rămănea cineva și ni va lua vr'unŭ satu, saŭ niscare viĭ, ca să avemŭ noĭ a sta cu toţĭ fraţiĭ de părî. Iară, de ne va rămănea cineva și ni va lua vr'un satu, în niscare vie, ca să avemŭ noĭ, fraţiĭ, a plini dinŭ părţile nostre. Dicĭ pentru acestŭ lucru ne-amŭ făcutŭ zapisŭ înpreună, ca să să știe; și pintru credința amŭ și iscălitu.

U' Dulceștĭ, vleatŭ 7163 [1655], mța Iuni 1 dni.

(Iscăliturĭ.)

X. Inscripţiĭ ieșene.

Lîngă mănăstirea Socoleĭ s'a clădit — tradiţia spune că de un călugăr Atanasie — o bisericuță pentru cimitirul satuluĭ. Fără turn, avînd o umflătură la strane, cu un coperiș de șindilă lung în streșinĭ, ea chiamă în minte vechile bisericuţe din veacul al XV-lea, pănă la Ștefan-cel-Mare și în ceĭ d'intăiŭ anĭ aĭ Domnieĭ luĭ.

Clopotul poartă însemnarea:

Anul 1809.

Pe o piatră de mormînt din cimitir se cetește:

Supt ačastă piatră să odihnește roaba luĭ Dumnezăŭ Anastasăia, soţia d[umnealu]ĭ Sulgeriuluĭ Ioanŭ Dumitriu, Suigibașa, în vărstă de 35 anĭ; s'aŭ săvărșitŭ dinŭ viaţă la 1846. Sept[emvrie] întăe zi, Duminică. Cu ačasta roagă

pe tot cetitoriulŭ care va ceti, să zică: D[u]mnezăŭ să-ĭ erte . . . părăţie. Vasăli, Ma...

Un alt mormînt are data de 1825. Mi s'a spus că ar fi al uneĭ Semacopol.

XI. **Inscripţiĭ din Dobrovăţ.**

Lîngă pietrele de mormînt ale Racoviţeştilor (v. vol. II, *Dobrovăţ*) se află una, cu totul ştearsă, pe care se poate recunoaşte:

. . . . . меденичер. . .

Pe alta:

Сѣи гробь сътвори и ꙋкраси (?) благочстиваго и хстолю биваго (?) Іѡ Богдана Воеводьи а кнѣгини его Настасіа, и прѣставилисѧ еꙗ (?) вь едни *(sic)* его влто ҂зка, мсца ѡк. ді, къ вѣчнѣи ѡбитѣли.

Decĭ:

Această groapă a făcutŭ şi împodobit-o bine-cinstitorul şi de Hristos iubitorul Io Bogdan Voevod, însă Doamneĭ luĭ Nastasia, şi s'a strămutat ea, în zilele luĭ, la anul 7021 [1512], luna luĭ Octomvrie 14, la veşnicele lăcaşurĭ.

Însemnătatea acesteĭ inscripţiĭ cere lămurirĭ.

Piatra o văzusem de maĭ înnainte, dar, la lumina soareluĭ, inscripţia mi se părea nedescifrabilă. La a doua visită ce am făcut mănăstiriĭ, parohul mi-a vorbit de un Bogdan Voevod ce ar fi îngropat supt dînsa. Cercetînd piatra la lumina lumînăriĭ şi fără piedeca pe care o aduce la cetire lumina de zi, prea tare şi egală, am desluşit lesne pe muchea, maĭ îngustă, de sus a eĭ treĭ cuvinte de la început: în locul literelor şterse am adaus, după formulariŭ, и ꙋкраси. A şeselea cuvînt e aproape întreg legibil; iarăşĭ după formular am adaus: и хстолюбиваго, care s'ar potrivi şi cu rămăşiţele de litere. Іѡ nu se poate ceti; în schimb e dat numele domnesc: Богдана Воеводьи. Acesta — şi, fiind la 1512, avem a face cu Bogdan Orbul, fiul luĭ Ştefan-cel-Mare, — e, fără îndoială, nu cel înmormîntat, ci ctitorul mormîntuluĭ. Că numele e pus în genetiv, poate trezi mirare, dar maĭ găsim un exemplu, la mănăstirea Argeşuluĭ, unde, iarăşĭ, pe o piatră de mormînt, numele ctitoruluĭ, Mitropolitul Anania, e pus în genetiv. а, care urmează, poartă de-asupra un semn arcuit, ca şi cum ar fi а̑. Кнѣгини его Настасіа e neîndoielnic, ca şi прѣста —, cu care se ajunge la capătul linieĭ de pe laturea cea mare a pietreĭ ce vine spre dreapta. лисѧ, formă neobişnuită — trebuia: прѣстависѧ — se ceteşte limpede; еꙗ e presupus, în legătură cu urmele de slove. едни în loc de дни, de şi neaşteptat, se află pe piatră, încheind cea-

laltă lature mică. Iar data și cele treĭ cuvinte de la sfîrșit sînt cu totul sigure.

Piatra e de o calitate foarte inferioară, care contrastează cu frumoasa marmură, albă, lucie, de la mormintele familieĭ Racoviță. Literele nu aŭ fost săpate adînc; ele sînt înnalte și înguste. Lipsește meșteșugul de împleticire artistică a lor, care deosebește alte morminte domneștĭ; fiecare se desface deosebit, strîns lipită însă de celelalte.

Cît privește această Doamnă Nastasie, necunoscută până acum, — pețirea feteĭ de rege polon Elisabeta s'a isprăvit pentru urîtul Bogdan-Vodă la 1509. Ureche, după izvoarele luĭ slavone, adauge: „După aceia și-aŭ luat Doamnă din țeară, și aŭ făcut pre Ștefan-Vodă cel Tînăr.“ Ștefăniță pomenește, după cum spune o piatră de mormînt din Rădăuțĭ, ca mamă a luĭ pe o Stana, care nu e „Doamnă“ (înnainte de Ianuar 1518). Decĭ notița luĭ Ureche ar fi greșită. Înnainte de a se căsători cu Ruxanda, fata luĭ Mihnea-cel-Răŭ, adusă anume pentru dînsul din Ardeal, Bogdan a luat decĭ pe Nastasia, care muria în 1512.

2. Pe un potir de argint suflat cu aur:

Сьи потир сьтвори Лупул Кочї вел дворник и кнѣгинѣ его Тодосіѧ и даде их вь црков до тьргу Васлую, іест метох монастиреи Зуграв8л8и до Ста Гора, идеже есть храм сто великомьченика Геѡргїе, кято ≠зр. лд.

Adecă:

Acest potir l-a făcut Lupul Coci, Marele-Vornic, și jupăneasa luĭ Todosia, și l-a dat la biserica din tîrgul Vasluiuluĭ, care este metoh al *monastireĭ Zugravuluĭ*, la Sfînt' Agura (Atos), unde este hram Sfîntul marele mucenic Gheorghie; anul 7139 [1630-1].

Aŭ fost, cum se știe (v. vol. IV, p. CLXXI, nota 1), *doĭ* Lupu Vornicĭ-Marĭ în Moldova pe acest timp. Cel ce apare întâiŭ e însă viitorul Domn. Tot el are de soție pe Tudosia saŭ Tudosca, fata luĭ Bucioc. Tatăl luĭ Lupu acesta, viitorul Vasilie-Vodă, se chema însă, precum spune inscripția bisericiĭ Steleĭ din Tîrgoviște, Nicolae Aga, Agă al luĭ Radu Mihnea (*Inscripțiĭ*, I, pp. 112-3). Un Coce a fost însă boier mare supt Mihaĭ Viteazul, și numele săŭ era Coci, Kotzi, grecesc.

Biserica din Vasluiŭ ar fi a luĭ Ștefan-cel-Mare (Melhisedec, *Notițe*, p. 133), dar aceasta avea hramul Sf. Ioan Botezătorul. O alta a fost făcută apoĭ de Vasile-Vodă în apropierea tîrguluĭ (v. *Buletinul Comisiuniĭ monumentelor istorice*, I, pp. 47-8, 96). E aceasta: Sf. Gheorghe. Zograful.

Pe potir maĭ e şi această însemnare a argintaruluĭ, poate Sas din Ardeal: ʌ. 90.

Inscripţia e cuprinsă în treĭ rîndurĭ, care se încep cu cîte o cruce.

3. Pe un portret de călugăr:

Ἀκάκιος ἀρχιμανδρίτης Δομπροβετζίου. [= Acachie, arhimandrit de Dobrovăţ].

XII. **Biserica din Leţcaniĭ-Noĭ.**

Pridvor deschis, cu coloane fantastice; bune icoane, dintre care una, pe fond de aur, arătînd să fie din veacul al XVII-lea.

Cărţĭ:

1. *Cazania* luĭ Varlaam.

2 *Apostol* din 1743.

3. *Apostol* Mitropolituluĭ muntean Neofit (cu o însemnare de la familia Paladi).

4. *Penticostariŭ* din 7251.

5. Pe o *Evanghelie* din 1760:

Antiohŭ Carageà Post[elnicŭ].

Între cel d'intâiŭ cuvînt şi celelalte este o pecete elegantă, mică, ovală, cu un scut şi penaj de coif; puse fiind însă cu cerneală ştearsă, armele n'aŭ ieşit. La începutul volumuluĭ este aceiaşĭ pecete fără iscălitură.

Antioh Carageà a fost Vel Agă în Domnia a doua a luĭ Grigore-Vodă Callimachi (Ienachi Kogălniceanu, p. 254). Cf. *Doc. Callimachi,* tabla.

El a fost decĭ stăpînul moşieĭ Leţcanilor şi al satuluĭ Leţcaniĭ-Vechĭ, din apropiere, unde maĭ dăinuieşte o biserică de lemn, cu icoane vechĭ.

Ea a trecut apoĭ la familia Paladi, cum se vede din notiţa de maĭ sus.

6. *Evhologhiu* din 1764.

7. *Penticostariŭ* din 1800.

8. *Triod* din Buda.

9. *Octoih* din Buda, 1814.

10. *Evhologhiu* din Iaşĭ, 1834.